Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...май 1921 оной ...уни 21-hээ гарана | № 179 (15802) | 1981 оной августын 5, среда | Сэн 2 мүнгэн.

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГАДА ҮДЭР, ЧАС БҮХЭН ҮНЭТЭЙ!

Манай хөөрэлдөөн

АРГА БОЛОМЖОЁО ХЭРЭГЛЭН...

...йгша ондо Кабанскын районой «Шергинский» сов... 32 мянган центнер үбhэ хуряаха, 2100 тонно сенаж ...дхэхэ, 8 мянган тонно силос дараха, 5000 центнер ...минтай ногооной гурил татаха түсэбтэй юм. Мүнөө эндэ үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын хэр ябажа бай... түүнэйнь hонирхожо, ажахын ахамад агроном Т. Ф. ...коватай манай корреспондент хөөрэлдэhэн байна.

...суудал: Тамара Фёдо..., энэ жэлэй эрхэ бай... түсэбөөр хараалагда... ...жээнэй үбhэ тэжээл ...дхэхэ арга боломжо та... бии гү?

...арюу: Хэды хүшэр хүн... haань, түсэбөө үлүү... ...үүргэхэ гэжэ оролдо... Зоотехническэ нор... ёhoop малаа эдеэлүүл... тобир hайнаар ондо ...хэ, тэдэнhээ продукци ...о абахын тула гансахан 4... мянган центнер гэ... түсэбөөр хараа... ...шөө ехэ бү... тэжээл бэлэдхэхэ зо... ...тойбди. Энэмнай хүн... бэшэ хэрэг. Юуб гэхэ... ...эрhэн июнь, июль hа... ...та хура бороо ороо... байжа, эхэнхи сабша... ургасые муудхаагаа. ...сенаж болгохоор та... ургамалнуудай урга... hая болотор бирагүй байгаа. Иимэ эрхэ бай... найдаха юумэмнай ...гдаhан газар болоно. ...тэрэмнай бага. бүхы ...тэй үбhыемнай үтэжэ ...хагүй байна. Тиимэhээ ...тэнтэ, урдань сабшагда... ...гүй байhан газарнуудые бэ... ургаhан ногооень hо... ...ёрншье үлөөнгүй сабша... ...орилго табинабди. Му... Сэлэнгэ мүрэнэй арал, ...ойгоор. Байгалай эрьеын ...архи намаг соогуур 8 ...о гол түлэб морин ко... ...аар, гар хажуураар үб... сабшана. Тэндэhээ ада... 7 мянган центнер үб... абаха ёhотойбди. Болдог ...ой, уhатай газарта үб... сабшажа байhан хүнүү... ...эбөөр урмашуулха гэ... оролдонобди. Зарим ...г ехэтэй аралнууд дээ... эртэ сабшаглаhан ногоо... ...хэ августын hүүл ба ...дахин ургаад байдаг ...нине мүнөө жэл заата... хоёрдохёо сабшажа. хэ... зуун центнер үбhэ нэ... ...э абахабди.

...бүхыдөө 500 гектар уhа... ...ладаг сабшалантайбди. ...нэймнай ургаса муу бэ... Жэлэнэй, униинэй луго... Ю. К. Волканский даа... ...абаhан 130 гектар саб... ...н дээрэ үбэл тошо ха... ...гаал, хабартаа. зундаа ...үүр станцяар уhалжа, ...дэнь хоёр дахин ундэ... ...ва юм. Энэ звеногой... түсэбэй ёhoop гектарай ...центнер үбhэ абаха уял... ...й haa. тэрэнээ 20 цент... ...э хүргэхэ гэжэ шиидэ...

...нээнhээ гадна, бидэ жэл ...дэ сабшалангаа үндэ... hайжаруулха, олон жэ... ногоо тариха талаар ехэ ...лмэри хэнэбди. Илан... сибиририн волоснец, ти... ...феевкэ... хүсы үбhэн ...ймнай hайнаар ургана. ...нэйтэ бүхыдөө 1213 гек... hайжаруулагдаhан саб... ...ан бии. Тэндэhээ гори... үбhэн абтаха зэргэтэй.

Тэрэшэлэн hүүлэй үедэ ...нон хура бороохоо хой... сабшалангай ургаса ха... байса hайжаржа эхилээ. ...жэлдэ бүхы сабшалан... ногоое хамаагүй нэгэ ...haaнь сабшаад гараша... ...лаб дээрэ муушаг ур... ...сатайень хүлеэд гэжэ hүүл... сабшахаяа орхёод. ха... ...түрүүшын ээлжээндэ ...hаар ургаhан газартань ...нобди. Энээнэймнай хэнзэ ...илдэ сабшагдахаар боло... магад ха юм.

Асуудал: Мүнөө үедэ үб... хуряалтын хүдэлмэри хэр ...эргэ ябуулагдажа байнаб?

Харюу: Уhанай арал дээ... үбhэ сабшажа байhан звеонуудhaa гадна. оньhожоруулагдаhан 7 звено гол сабшалан дээрээ хүдэлнэ. Илангаяа Юрий Юрьевэй хүтэлбэрилдэг звеногой гэшүүд түсэбэй ёhoop. 1000 центнер үбhэ абаха haa, тэрэнээ 1500 центнертэ хүргэхэ зорилготой. Эдэнэр даб дээрэ 800 гаран центнер үбhэ hүрилөө. Эндэ гол түлэб совхозой мэргэжэлтэд, hургуулиин ахалагша классуудай hурагшад. пенсионернүүд ажалладаг. Нэгэдэхи отделенидэ Николай Изюрьевэй даадаг звено баhал эмхитэйгээр, бүтээсэтэйгээршье хүдэлнэ.

Үбhэшэдэй гол звенонуудhaa гадна, мүн ажахын мэргэжэлтэд, автогаражай, МТМ-эйн, барилгын бригадын хүдэлмэрилэгшэдhээ бүридэhэн багахан звенонууд үбhэ сабшалсана. Тэдэнэр үбhэ сабшажа. хуряажа тушааха тусхай даабаритай юм.

Зурагаадахи отделениин тракторна бригадынхид (бригадирынь В. Н. Быков) энэ жэлдэ 5900 центнер үбhэ бэлэдхэхэ түсэбтэй. Эндэ мүнөө 6 трактортай нэгэ оньhожоруулагдаhан, мүн нэгэнэгэ морин косилкатай. гар хажууршадтай 2 звено хүдэлнэ. Оньhожоруулагдаhан звенонь хуряаhан үбhөө К-700 түхэлэй тракторта нэгэ доро 70 центнер үбhэ багтааха тэргэдэ ашажа, фермэнүүдтэ зөөгөөд. сомоно. Сабшалангай ургасын муушаг байhан дээрэhээнь эндэхи жэжэ звенонууд намаг, бургааhа шугы соогуур, харгын захаар, эндэ тэндэ ургаhан ногоо түүжэ сабшана. Энэ бригадынхид бүхы үбhөө хүдэлмэриин 15 хоног соо хуряажа дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

Һүүлэй мэдээгээр совхоздо бүхыдөө 5 мянган центнер үбhэн hүрилэгдөөд байна. Хамта мянган тонно сенаж дарагдаа. Витаминтай ногооной гурил гаргаха агрегат үдэр hүнигүй хүдэлгэгдэжэ. даб дээрэ 500 центнер тиимэ тэжээл складта оруулагдаа.

Асуудал: Совхозой газар дээрэ ажаhуудаг хүн зон үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хэр зэргэ хабаадалсанаб?

Харюу: Үбhэ хуряалтада хүн зоной олоороо хабаадалсахада гансашье ниитын адууhа малда ехэ бүдүүн тэжээл бэлэдхэгдэхэ бэшэ. мүн үмсын ажахынуудай үхэр мал үбhөөр хангагдаха шуу. Манайла үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадалсаhан хүнүүд ажалайнгаа түлөөhэн лэ үбhэ абадаг юм. Жэшээнь. нэгэ айл 100 центнер үбhэ сабшажа hүрилөөд байгаа haa. тэрэнэйнгээ 20 процентые өөhэдтөө абадаг. Мүнөө жэлдэ гансахан 40 гаран пенсионернүүд өөhэдынгөө hайн дураар гараад. үбhэ гар хажуураар сабшана. Энээнhээ гадна. 7—9 классай hурагшад зунай амаралтын үедэ үбhэ хуряалтада хабаадалсана.

Тобшоор хэлэхэдэ, үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэ бүгэдын хабаадаха хэрэг гэжэ хүн бүхэн ойлгоно. Илангаяа энэ жэлэй орёо бэрхэтэй эрхэ байдалда таряалан. сабшалан дээрээ. бүхы газар дээрээ ургаhан юумые хүү сэбэрээр. нэгэшье гээлтэгүйгөөр. hайн шанартайгаар хуряажа абахын түлөө хүн бүхэмнай хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлжэ байна.

М. НАМЖИЛОВ
бэшэжэ абаба.

КАБАНСК

Байгалай туршалга-үйлэдбэрилгын ажахын В. А. Ладанковой хүтэлбэрилдэг үбhэ хуряалгын оньhожоруулагдамал звено Халтус гэжэ газарта хүдэлжэ эхилhээр удаан болоогүй. Эндэхи сабшалангые дүршэлтэй луговод Михаил Иванович Залуцкий харууhалдаг юм. Гектарhаа энэ жэлдэ дунда зэргээр 15 центнер үбhэн абтана. Сабшагдаhан үбhөө hаалтгүйгөөр хуряажа. томо гэгшын аарбануудта ашаад, 12 километр зайда байhан Еланиин hүнэй фермын хорёо соо зөөжэ hүрилнэ. Гурбан үдэрэй туршада Халтуста хүдэлhэн тус звено 500-гаад центнер үбhэ hүрилhэн байха юм. Энээнhээ гадна Остров гэжэ газарта 200 центнерэй hүри табяа.

Маанадтай уулзаха үедөө звеное даагша Виктор Афанасьевич ехэ сүлөөгүй байба. Тракторайнь тоhо бүлэдэг насосынь үдэhөө хойшо эбдэржэ, нэгэ час соо тэрэнээ заhаха баатай болобо. Манай ерэхэдэ, заhабарилгань дүүрэнтэжэ, механизатор hүүлшын хэдэн шүрэб мушхажа байгаа hэн.

— Звено даадагшье haa, өөрөө тракторта hуунам. Зомнай үсөөншэг байнал даа. Косилканууднай мүнөө Труба гэжэ сабшаланда үбhэ унагаана. Тиихэдэнь хоёр тармууршан. баалтай үбhэ суглуулжа бухалладаг нэгэ түхеэрэлгэ Халтуста мүнөө хүдэлжэ байна. Тухашарнабди даа. Һаянай хажуугаарнь ото бороо орожо. хуряалгала hаалта хэнэ. Тиибэшье П. Д. Трифоновой звенотой хамта унагааhан үбhөө бороодо оруулангүйгөөр абахые оролдонобди. Бэе бэедээ хамhалсан суггаа хүдэлхэдэ, ашаг үрэтэй байна даа. Энэ үдэшэлэн тээшэ баhал бороо орохо hанаатайл хаш. Зай, одоол заhарба хэбэртэй. Халтусhaa үбhэ зөөхэеэ ошохом, — гээд. В. А. Ладанков трактортаа hуужа, мотороо хүдэлгөөд, аарба тэргэеэ шэрээд урда хада тээшэ шэглэн гүйлгэшэбэ. Тиихэдэнь урдаhаань ерэhэн дүүрэн аарба үбhэтэй хоёр трактор хойноhоо хорео уруу орожо, үбhөө хүмэрюулээд, халташье удаарангүй звеное даагшынгаа хойноhоо шуумайба.

Н. БАДМАРИНЧИНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: В. А. Ладанков; үбhэ хуряалгын үедэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТҮНХЭН

ШЭМЭТЭЙГЭЭР, ШАНАРТАЙГААР

Мүнөө жэл манай колхоз 11.500 тонно силос дараха түсэбтэй юм. Силостэ орохо ногоон ургамалнуудые урданайхиhaa зарим тэды эртэ тариhан байнабди. Тиимэhээ мүнөө зун нёдондонойхиhoo hара шахуу урда силос даралгаяа эхилээбди.

Колхоздо силос дараха томо нэгэдхэгдэhэл тусхай звено байгуулагдаhан юм. Энэ звеное хүтэлбэрилхыемнин намда даалгаа hэн. Мүн манай звеногой мэдэлдэ ороohоной—8. силос хуряалгын баhал тэды комбайн үгтэнхэй. Эдэнэй хуряажа хэршэhэн ногоон тэжээлые 15 автомашина, тэргэтэй Т-150 түхэлэй 1 трактор поли дээрэhээ зөөнэ.

Иигэжэ томодхогдоhон оньhожоруулагдамал звено силосэй нүхые богонихон сагай туршада ногоогоор дүүргэжэ, hайн шанартайгаар дараха арга олгоно. Түрүүшын 670 тоннын хэмжээтэй нүхэ дүрбэн үдэрэй туршада даража дүүргээбди. Мүнөө баhа богонихон саг соо хоёрдохи нүхөө дүүргэхэмнай.

Силос даралга дээрэ комбайнернууд П. В. Таханов. Д. В. Рябов, В. М. Овчинников, В. А. Гыргенов, мүн шофёрнууд А. Попов, В. Таханов, Ю. Котовщиков болон бусад hайнаар ажаллана. Тракторист А. М. Сороковиков К-700 түхэлэй хүндэ трактораар ногоон намаае нүхэн соо шэглэн дарана.

А. СОФЬИН,
«Сибиряк» колхозой силос дараха звеногой хүтэлбэрилэгшэ.

ЗАХААМИН

ҮНДЭР НАҺАТЫН ҮҮСХЭЛ

Далахай hууринда ажаhуудаг үндэр наhатай Буда Шагдурович Гармаев жэл бүри зундаа түрэл совхозойнгоо хоёрдохи отделенидэ үбhэ сабшажа тушаадаг заншалтай юм. Нёдондо Буда үбгэжөөл 39 центнер hайн шанартай үбhэ сабшажа hүрилөөд, ажахыдаа тушаагаа hэн.

Дайнай болон ажалай ветеран Буда Шагдурович Гармаев энэ жэлдэшье гар hула hууха дурагүй байhанаа элирхэйлжэ, Далахайнгаа совхоздо 50 центнер үбhэ суглуулжа тушаахаар шиидээ. Энэ үбгэжөөл сабшалангhaa бэшэ, харин бэлшээри дээрэhээ, ойн соорхойhoo, нуур, голой эрьеэр ургаhан ногоо суглуулжа абаhанай ашаар эды ехэ үбhэ hүрилхэ зорилготой. Мүнөө Буда Шагдурович амаралтадаа ерээд байhан үринэрөө дахуулаад, тэжээлдэ хэрэглэгдэхээр ногоо түүбэрилэн сабшажа, түрүүшын бухалнуудые бодхоожо захалба.

Эдэбхитэй үбгэжөөлэй энэ үүсхэлые нютагайнь хүн зон хүгшэн залуугүй дэмжэжэ, баhал иимэ аргаар үбhэ бэлэдхэхэеэ хажуурнуудаа хурсадхаад, гаража захалаа юм.

Г. ОЧИРОВ.

ПРИБАЙКАЛИ

ЭМХИТЭЙ АЖАЛ

Прибайкалиин районой ажахынууд байгша ондо үбhэ тэжээл бэлдэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулна. Юуб гэхэдэ, үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ удаа дараалан хаа хаанагүй ган гасуур боложо, колхоз совховуудай урда олохон бэрхэшээлнүүдые ушаруулаа. Тиимэhээ нютагтаа ургаа болоhон ногоогоо бүлтыень, hогооборишье үбhэ үлөөнгүйгөөр суглуулжа абахын түлөө тэмсэнэ. Мүн эндэ hаяхан КПСС-эй обком, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум, Министрнүүдэй Совет республикынгаа. колхознигуудта, совхозууд болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудай хүдэлмэришэдтэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ, бүхы ажалшадта хандахадаа, ниитын малай ерэхэ үбэлжэлгын үедэ элбэг хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө өөhэдынгөө хубитануудые оруулхыень уряалhан байна.

Мүнөө эндэхи бүхы ажахынуудта харюусалгатай хүдэлмэри урган дэлисэтэйгээр ябуулагдана. Түрүүшын үдэрhөө эмхи журамтайгаар, бултадаа нэгэ хүн шэнгээр нуга сабшалан дээрээ гараа hэн. Эндэ бүхыдөө үбhэ тэжээл бэлдэхэ 30 звено байгуулагданхай. Мүн тэдэнэй хажуугаар пенсионернүүд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд. hургуулиин үхибүүд олоороо хабаадалсаха юм.

Һүүлэй мэдээгээр. район дотор 1351 гектар газар сабшагдажа. 8376 центнер hайн шанартай үбhэн хуряагдаа. Социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаhан «Зырянский» совхоз ба «Прибайкалец» колхоз хамта дээрээ 6.200 центнер үбhэ hүрилөө. Мүн үбhэ бэлэдхэлгын хажуугаар 1450 центнер набша намаа суглуулжа хадагалба.

Байгша ондо нёдондонойхидо орходоо витаминтай ногооной гурил ехээр бэлдэхын түлөө оролдоно. Мүнөө 32 тонно энэ сэнтэй тэжээл гаргагдажа. ажахынуудта абаашагданхай. Иигээд hаяын үдэрнүүдтэ АВМ түхэлэй агрегадуудаа хоёр халаанда хүдэлгэжэ эхилхэ юм.

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ «Прибайкалец» колхозhoo А. И. Усольцевой, В. М. Олейниковэй, «Зырянский» совхозhoo нүхэд Молчановай, Гурулевой, Капустинай даадаг звенонууд шалгарна. «Зырянский» совхозой түбэй отделениин дүршэлтэй луговод Илья Иванович Судоновой даадаг коллектив үдэр бүринингөө нормо үлүүлэн дүүргэнэ. Тус звеногой косилкашад Г. Л. Севергин, Валерий Красивый болон бусад бэшэ нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулна. Мүн эндэ 15 үхибүүдhээ бүридэhэн звено ажалладаг юм. Тэдэнине hургуулиин багша Ф.Ф. Архипенко хүтэлбэрилдэг. Энэ звено 300 центнер үбhэ бэлдэхэ түсэбтэй haa, 30 центнер тушаагаад байна.

Энэл совхозой Ангырай отделениин луговод, пенсионер Алексей Николаевич Решетовэй даадаг бригада 700 центнер үбhэ соможо hүрилбэ. Тэдэнэй звенодо Зырянска дунда hургуулиин 12 hурагшад хүдэлнэ. Эдэнине комсомолой организациин секретарь Сергей Решетов ударидадаг.

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ районой ажалшад олоороо хабаадалсана. Тодорхойлон хэлэбэл, гэр байрын-коммунальна ажахын управлениинхид «Прибайкалец» колхоздо 230 центнер үбhэ бэлдэжэ тушаагаа. Районой больницын, холбооной, районогой, ажаhуудалай эрилтэ хангаха комбинадай, интернат hургуулиин. «Прибайкалец» газетын редакциин хүдэлмэришэд хамта дээрээ 600 центнер үбhэ соможо hүрилбэ. Мүн пенсионернүүдшье гараа дэлгээд миин гэртээ hуудаг бэшэ, харин шадалайнгаа зэргээр ажахынуудта туhална. Жэшээлбэл, Нестеровэй отделениин 80 наhатай Иннокентий Ильич Угрюмов 3 центнер үбhэ сабшажа. совхоздоо тушаахаар мэдүүлбэ. Павел Федорович Истомин, К. С. Лебедев болон бусад 5—5 центнер үбhэ бэлэдхэхэ зорилготой.

П. ХАЛТАНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ТАСС шэнэ hонин

Л. И. БРЕЖНЕВ Э. ХОНЕККЕРТОЙ ХАНИ ЁҺООР УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев ойро зуураар СССР-тэ амархаяа ерэhэн СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккертой августын 3-да Крымдэ уулзаба.

КПСС-эй XXVI съездын ба СЕПГ-гэй X съездын шиидхэбэринүүд Советскэ Союзай болон Германиин Демократическа Республикын хоорондохи бүхы талын харилсаа холбоое хүгжөөхэ шэнэ хараануудые нээбэ гээд хоёр партиин ба гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд тэмдэглээ.

Энэ табан жэлдэ нэн түрүүн эрдэм техникын дэбжэлтые тодорхойлдог hалбаринуудтахи үйлэдбэриин хамжаае горитойгоор үргэдхэхөөр хараалагданхай. Микроэлектронико ба робот бүтээлгые хүгжөөхэ талаар хамтын хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулагдаха байна.

Совет хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие шэнэдхэн hайжаруулха, тэрэшэлэн социализмын хани харилсаата оронуудай экономическа хэрэглэмжэнүүдые хангахада шухала удха шанартай газ дамжуулха сорго ба бусад барилгануудые СССР-эй газар дээрэ барилгада ГДР хабаадалсаха юм. ГДР-эй атомна ба тепловой электростанцинуудые, бусадшье предприятинуудые барихадань Советскэ Союз техникын талаар туhалха.

СССР ба ГДР хоорондохи харилсаа холбоогоо саашадань хүгжөөхэ зуураа, социализмын оронуудай хамтын байгуулалтануудые — Варшавска Договорой ба Экономическа харилсан туhалалсалгын Соведэй эмхинүүдые бэхижүүлгэдэ улам ехэ хубитаяа оруулхаар гүйсэд шиидэнхэй гээд Л. И. Брежнев Э. Хонеккер хоёр онсолон тэмдэглээ. Аха дүү оронуудые нэгэдхэдэг нягта холбоое эбдэхэ гэhэн hэдэлгэнүүдтэ эрид шууд сохилто үгтэхэ байна.

Уласхоорондын шахардуу байдалые hулаpуулха ба уласхоорондын харилсаануудые тэгшэдхэхэ гээшэ гадаадын политикын гол зорилго болоно гэжэ СССР ба ГДР тоолоно.

70-аад онуудай хяра дээрэ Европодо шахардуу байдал hулаphан байна. Энэнь шахардуу байдалые hулаpуулха, дэлхэй дээрэхи политическэ оршон байдалые зөөлэрүүлхэ хэрэгтэ үүсхэлынь үүргэеэ мүнөөшье дүүргэжэ шадаха байна. Европодо океанай саада тээхи буу зэбсэгэй нөөсэнүүдые нэмээхэ бэшэ, харин бүхы түхэлэй, нэн түрүүн ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые үрдилдэн байжа бүтээлгые хизаарлаха, бага болгохо хэрэгтэй. Европодо сэрэгэй зүришэлдөөе дэбэргэхэгүй, харин hулаpуулха, али алиндаа ашатай туhатай амгалан ёhоной харилсаа холбоое хүгжөөхэ хэрэгтэй.

Европодо ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха асуудалнуудаар Советскэ Союзтай бодото hайн хөөрэлдөөнүүдые хэхэ шухала гэжэ США ойлгохо, буу зэбсэг хуряаха талаар али алиндаа болохотой шиидхэбэринүүдые бэдэрхэдэ hаад ушаруулхаяа болихо бэзэ гэжэ Л. И. Брежнев Э. Хонеккер хоёр найдажа байhанаа мэдүүлээ.

Элдэб социальна байгуулалтатай оронуудай гүрэнэй ажал ябуулагшадай хоорондо уласхоорондын асуудалаар hанал бодолоо андалдаха, политическэ харилсаа холбоотой байха гээшэ мүнөө тохёолдоод байhан байдалда илангаяа үнэтэй, шухала болоно гэжэ хөөрэлдөөндэ хабаадагшад тоолоно.

Арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай түлөө ябуулдаг тэмсэлые СССР ба ГДР дэмжэдэг, империализмын болон ээрхэн зонхилолгын политикые эрид шууд шүүмжэлдэг байна. Хитадта ба США-да бүдүүлигээр хашагдадаг Вьетнамые, Лаосые ба Кампучиие тэдэнэр батаар дэмжэдэг. Пекинэй ба Вашингтоной сэрэгэй талаар дүтэрхы болоожо байhаниинь Азида ба бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалта ба тогтууритай түбшэн байдалда зүришэнэ.

КПСС-эй XXVI съездын дэбжүүлhэн 80-аад онуудай эб найрамдалай программын гол шэнжые баримталан, СССР ба ГДР союзнигуудтайгаа, политическэ ба ниитын бүхы харюусалгатай хүсэнүүдтэй хамта уласхоорондын хэрэгүүдтэ ухаан бодолой ба үнэн зүб байдалай илахын тула хэлбэришэгүйгөөр оролдохо юм.

Л. И. Брежневэй ба Э. Хонеккерой уулзалга үнэн зүрхэнэй, нүхэр ёhоной, үгэеэ хүсэд ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрhэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туhалагша А. И. Блатов, СЕПГ-гэй ЦК-гай таhагые даагшын орлогшо Бруно Малов уулзалгада хабаадалсаа.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЫН СПРАВОЧНИК

«Партийна хүдэлмэрилэгшын справочник» хорин нэгэдэхеэ хэблэгдэн гараба. КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй, КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолнууд, хуулинууд, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд, 1980 оной январьhaa декабрь болотор баталан абтаhан ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай шухала тогтоолнууд тэрээндэ оруулагданхай.

Политическэ литературын хэблэл тэрэниие барлан гаргаа.

(ТАСС).

СОВЕТ ОРОН дотор

РЕВОЛЮЦИ ТУХАЙ ФИЛЬМ

Алас-Дурнын кинематографистнууд «Совдеп» гэhэн баримтата фильм буулгаба. Түрүү үзэлтэй американ публицист Альберт Рис Вильямсын «Ородой революци худар нэбтэрэн» гэhэн номоор тэрэ табигдаа юм. 1917—1918 онуудта Сибириин болон Алас-Дурнын нютагуудаар аяншалаад бусахадаа, тэрэ энэ номые бэшэhэн байгаа.

Алас-Дурнада Совет засаг тогтоохын түлөө тэмсэлдэ Вильямс хабаадалсаhан байгаа ха. Тэрэ үедэ Алас-Дурнадахи Совдепэй түрүүлэгшэ байhан К. Сухановтай тэрэ hайн танил байhан.

Түүхэтэ документнүүд. тэрэ үеын үйлэ хэрэгүүдтэ хабаадагшадай дурасхаалнууд фильмдэ оруулагдаа.

ШЭЛЫЕ ЯАЖА БҮХЭ БОЛГОХОБ

Львовтохи шэлэй оньhожоруулагдамал заводой бүтээдэг автомобилиин шэл яhала бүхэ болонхой. Жэлдээ 360 мянган дүрбэлжэн метр продукци үгэхэ хүсэтэй автомадаар хангагдаhан комплекс эндэ hаяхан ашаглалгада оруулагдаhан байна.

Саратовтахи бүхэсоюзна эрдэм шэнжэлгын «Техстройстекло» институдай эрдэмтэдтэй хамта предприятиин мэргэжэлтэд шэл бүтээлнүүдые бүхэ болгохо шэнэ арга хэрэглэhэн байна. «ЛАЗ» түхэлэй автобусуудта хэрэглэгдэхэ шэл удаа дараалан зургаа дахин халуунаар болбосоруулагдадаг.

Комплексые ашаглалгада оруулхадань, бүгэдэг продукциин шанар гансал дээшэлээ бэшэ, мүн тус участок дээрэ хүдэлдэг бригадануудай тоо хахад хубяар үсөөрhэн байна.

ЗАВОДОЙ СЭБЭР АГААР

Минскэ автомобилиин заводто газ сэбэрлэхэ онсо hониин түхеэрэлгэ хүдэлжэ эхилбэ. Тэрэ хүнүүдтэ аюул тохёолдуулдаг угартай газые хорогүй болгодог ба коксын шатахада үлэдэг хатуу зүйлнүүдые усадхадаг юм.

Шэрэм хайлуулхада гарадаг хорото холисотой газ санитарна нормоор хараалагдаhанhaa хоёрhoo үлүү дахин бага байдаг болоо. Белоруссиин политехническэ институдай эрдэмтэд шэнэ түхеэрэлгын проектые табиhан, харин заводой металлургнууд болон энергетигүүд шухала хэрэгтэй бүхы түхеэрэлгые бэлдэhэн байна.

Оршон тойронхи дайдые сахин хамгаалха ба элүүржүүлхэ гээшэ үйлэдбэриин «БелавтомАЗ» нэгэдэлэй коллективэй техническэ болон социальна политикын эгээл шухала талануудай нэгэниинь болоно. Эрдэмтэдэй туhамжаар автомобиль бүтээгшэд газ сэбэрлэдэг олонхи түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлмэриин ашаг үрые дээшэлүүлhэн, илгаржа гарадаг хорото бодосуудай хэмжээе бага болгоhон байна.

ТАРЯАЛАНГАЙ БА ОЙ МОДОНОЙ АРИГ СЭБЭРЫЕ САХИГШАД

Илааhа боргооhоной, hоно хэдэгэнээнэй үтэ хорхойе болон хүдөө ажахын ургамалнуудай бусад хоротониие усадхаха хорон Казахстанай ба Приморниин барайгарай плантацинууд дээрэ, Сибириин тайгада ба Дунда Азиин сүл губида туршагдаба. Тэрэ хүнүүдтэ, амитадта огто хоро хүргэдэггүй юм.

Промышленностиин бүтээдэг энтобактериндэ орходоо, энэ биологическа зүйл hураггүй hайн байна. Халуун уларилтай газарташье, тундрадашье тэрэниие хэрэглэхэдэ болохо.

ХҮГЖЭМЭЙ ИНСТРУМЕНТ ХОЁРДОХЁО МҮНДЭЛБЭ

Хоёр мянга гаран жэлэй саада тээ манай элинсэг хулинсагай наададаг байhан хүгжэмэй инструментнүүдые республикын мэдээжэ уран дархан Г. Папазян hэргээн бүтээгээ юм. Ереванай түүхын музейдэ нээгдэhэн выставкэдэ тэдэ инструментнүүд табигданхай.

Эртэ урдын гар бэшэгүүдэй — матенадаранай институдай материалнуудые уран дархан эдэ инструментнүүдые hэргээн бүтээхэдээ хэрэглэhэн байна. Үнгэрhэн зуун жэлнүүдэй инструментнүүдэй зурагуудтай, инструментнүүдэй абяан тухай найруулан бэшэhэн гар бэшэгүүд институдта олон юм. Эдэ инструментнүүд ямар модоор хэгдээб гэжэ Г. Папазян үни бэдэрhэн байна.

Уран дархан урдань хэрэглэгдэдэг байhан зэр зэмсэгээр ажалладаг юм. Өөрынгөө хэhэн нээлтэнүүд болон олоhон дүй дүршэлөө залуушуулда дуратайгаар дамжуулдаг байhанаа Г. Папазян урда тээхи хүнүүдhээ шалгардаг. Тэрэ арадай хүгжэмдэ ехэ дуратай. ойлгодог, олон жэлдэ хүгжэмэй ансамблинуудта хабаадалсаhан юм.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ГАЗАРАА БУ МУУДХАЯЛ

Ороохо таряанай, тэжээлэй ургамалнуудай ехэ ургаса абахын тула газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ, тарялангай дээрэхи һайн хүрьһые хамгаалха талаар түрүү онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ тушаа асуудалнуудта КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд соо онсо анхарал хандуулагдаһан байна.

Жэшээнь, уһалагдадаг, намагһаа хатаагдаһан газарые хэрэглэлгын ашаг үрые дээшэлүүлхэтэй хамта, нютаг бүхэнэй байгаалиин эрхэ байдалые хараада абан, тарялангай хүрьһые зүбөөр элдүүрилхэ, хамгаалха шэнэ техникэ, түрүү технологи үргэнөөр нэбтэрүүлхэ тухай «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» дотор тусгаар заагданхай.

Хэнэйшье мэдэхээр манай республикын олонхи районуудта һалхинда үлеэгдэжэ, уһанай урасхалда нуража, угаагдажа, муудадаг элһэнгүү хүрьһэтэй газар ехэ гээшэ. Илангаяа дүтэ шадараа ой модогүй хуудам тала газарай, нюсэгэн гүбээнүүдэй таряалангай хүрьһэн хабарай хара һалхинда үлеэгдэжэ, огторгойдо тулама хуаа тооһон, шорой хиидэжэ байдаг.

Һүүлэй жэлнүүдтэ эрдэмтэд, мэргэжэлтэдэй дурадхалаар, мүн түрүү ажахынуудай жэшээгээр республикын колхоз, совхозууд тиимэ газарай хүрьһые урбуулангүй, тусхай техникээр доогуурнь зөөлэрүүлэн элдүүрилдэг, зарим газарые зурууд зуруудаар хахалаад, хоорондуурнь ороохо таряа, тэжээлэй ургамалнуудые таридаг болонхой.

Хүдөө ажахын ургамалнуудые зурууд зуруудаар тарихада юугээрээ һайн гээшэб? Нэгэдэхеэр, энэмнай ямаршье ажахыда үлүү гаргашагүйгөөр, богони болзорто, нилээд ехэ газарта хэрэглэхэ боломжотой онол арга байна. Хоёрдохеор, энээнэй һайн ашаг үрэнь түрүүшын жэлдэ харагдажа эхилдэг. Гурбадахяар, энэмнай хүрьһэ хамгаалха бусад онол аргануудта ороходоо эмхидхэлэй, ажахын, агротехническэ болон гидротехническэ гэхэ мэтэ асуудалнуудые нэгэ доро шиидхэжэ арга олгожо үгэнэ.

Һалхинда үлеэгдэжэ муудадаг хүнгэн хүрьһэтэй таряалангые зурууд зуруудаар элдүүрилээд, тарилга хэжэ, тэрэ зурууднуудай хоорондохи һайн хүрьһэнэйнь һалхинда үлеэгдэжэ муудахань һургаа боложо, [illegible] хүрьһэн ургамалай [illegible] бэхижэдэг байна бшуу.

Иигээд ерэхэдээ хүдөө ажахын ургамалнуудые зурууд зуруудаар тариха гээшэ ашаг үрэ ехэтэй, газарай үрэжэл һайжаруулха таатай һайн, бэлэн мүртэйшье онол аргануудай нэгэн болоно бшуу.

Илангаяа манай эндэхи тала, хада гүбээ газартай нютагуудта таряалан дээрэ зурууд зуруудаар тарилга хэхэдэ, миин үргэлжэдэнь хахалжа, юрын аргаар тариһанда орходоо алишье талаараа һайн байна гэжэ ажахынуудай дүй дүршэлшье харуулна. Һалхинда үлеэгдэжэ муудадаг хүрьһэтэй таряалангые зурууд болгожо элдүүрилээд, зэргэлээн зурууд нэгэндэнь тарилга хэжэ, нүгөөдэнь хахалангүй, һолоомной үзүүрые хүдэлгэнгүй орхидог юм. [illegible] Гадна һалхинай [illegible]

[illegible] жэ зэргэлүүлэн зурууд зуруудаар элдүүрилхэдээ, газараа буртаг үбһэгүй сэбэр байлгаха гээшэ тон шухала. Тиимэһээ паарые шаблаатай плугаар хахалжа, буртаг үбһыень нэгэ дахин һайнаар сэбэрлэхэдэ таатай. Мүн үтэгжүүлгэ, шэбхыешье энэ аргаар хүрьһэндэ шэнгээхэдэ өөрэгүй.

Тарилга болон паарые зэргэлүүлэн зурууд зуруудаар байлгажа, зун-намарай үедэ тэрэнээ элдүүрилхэдээ, тусгаар хүрьһэ хамгаалха техникэ хэрэглээ һаа, ашаг үрэнь, ургасань үшөө ехэ байха зэргэтэй.

Манай республика дотор тарилгын болон паарай зуруудые тус бүридэнь гол түлэб 25—30 метр үргэнтэй байлгабал, зохистой. Һалхинай эхэ хүсэтэйгөөр үлеэдэггүй һаань, тиимэ зуруудые 50 метр үргэнтэй болгоходошье өөрэгүй. Зарим ажахынууд зуруудые 100 метр үргэнтэйгөөр хэдэг. Тэрэнь манай эндэхи эрхэ байдалда муртэй ашаг үрэгүй, хүрьһэ ёһоор хамгаалдаггүй байна.

Түрүү ажахынуудай дүй дүршэл дээрэһээ харихада, аргатай газартань 3—4 политой севооборотые хамталжа, [illegible]

[illegible] да, аадарай, һайрамай уһанда газарай хүрьһэнэй гэмтэлгые усадхаха һайн арга боломжын бии байбашье, тэрэниие үшөөл ёһоор тоодоггүйнь гэмшэлтэй. Ушар юуб гэхэдэ, аяар 1976 ондо республика дотор 61,2 мянган гектарта энэ арга хэрэглэгдэдэг байһан һаа, нёдондо тэрэнь оройдоол 72,5 мянган гектарта хэрэглэгдээ. Газарай хүрьһэ хамгаалха, ургасыень дээшэлүүлхэ иимэ һайн онол аргые тоохогүй гээшэ яашье хүлисэшэгүй.

Илангаяа Баргажанай, Зэдын, Сэлэнгын, Бэшүүрэй, Түнхэнэй районуудта иимэ байдал үзэгдэнэ. Үнэндөө, эдэ районуудай тарялангай газарай үрэжэл бага-багаарше [illegible]

Жэшээнь, Сэлэнгын районой ажахынууд 69 мянган гектар таряаланайнь 50 мянган гектарынь хүнгэн [illegible] хүрьһэтэй [illegible] Гэбэшье тус районой ажахынууд жэлдээ оройдоол 10—12 мянган гектарта зурууд зуруудаар тарилга хэнэ. [illegible] Түнхэнэй районой ажахынууд энэ ниие оройдоошье тооногүй гэхээр.

Мүнөө дээрэ газарнай үрэжэлтэй һайн байна, муу бэшэ ургаса үгэнэ гээд һанаа амар һуухаар Зэдын, Бэшүүрэй, Түнхэнэй районуудай ажахынууд эсэстээ газарайнгаа хүрьһэ муудхаажа болохол. Тиигэбэл, тэрэнэйнгээ үрэжэлые дахин тэхэрюулжэ абахань айхабтар бэрхэтэй болохо бшуу. Энээн тухай бодожо үзэхөөр болоо.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Хурамхаанай, Хэжэнгын, Хориин районуудай ажахынууд тарилга, паарые зурууд зуруудаар хэдэг болонхой. Гэбэшье энэ районуудай зарим газар баһал урдынгаа тариимаар үргэлжэдөө хахалагдана, хүрьһэ урбуулангүй элдүүрилдэг техникэшье [illegible]

[illegible] шэлүүлхэ гэжэ оролдодог болохо зэргэтэй гэжэ һанагдана.

Энэмнай КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ ороохо таряа, тэжээл ехээр абаха арга боломжо бидэндэ олгохо байна бшуу.

А. КОСЫГИН,
республикын Хүдөө ажахын министерствын байгаали хамгаалха бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ, ахалагша агроном.

МАЛ АЖАЛ — онсо шухала һалбари

ТУЙЛАЛТАНУУДАА АРЬБАДХАНАБДИ

Манай һү һаалиин фермын коллектив шэнэ табан жэлэй түрүүшын 6 һарые ажалай амжалтаар түгэсхэбэ. Һү үйлэдбэрилхэ ба гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид— июниин 15-да дүүргээ һэн. Бүхыдөө хоёр квартал соо 2200 центнер һү тоһоной заводто тушааха уялгатай һаа, 2477 центнертэ хүргэһэн байна. Энэмнай нёдондонойхиһоо 610 центнерээр ехэ болоно.

Продукциин шанар дээшэлүүлхэ талаар манай коллектив мүн лэ һайн дүнгүүдые туйлаа. Нёдондо энэ үедэ худалдагдаһан һүнэй оройдоол 15 процентнь нэгэдэхи сортоор абтаһан һаа, харин энэ жэлдэ 65 процент болотороо дээшэлээ.

Минии даадаг фермын һаалишад, үхэршэд Бэшүүрэй районой һү һаалиин фермэнүүдэй малшадай болон тоһоной заводой хүдэлмэришэдэй гаргаһан үүсхэл халуунаар дэмжэн, энэ жэлдэ туйлаһан амжалтануудаа бүри арьбадхан хүдэлхые оролдонобди.

В. АЖИТОВ,
Захааминай районой Харацайн совхозой МТФ-е даагша.

ҮБЭЛЖЭЛГЭДӨӨ БЭЛДЭНЭ

Эдэ үдэрнүүдтэ Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхоздо малай байрануудые, оньһон түхеэрэлгэнүүдые заһабарижа, үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Тодорхойлбол, дүршэлтэй механизатор Н. В. Кутяковой хүтэлбэри доро М. К. Гудин, Г. М. Заболотов, А. В. Попов гэгшэд малай фермэнүүдтэ барилга-хабсаралгын хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Һаяхан тус бригада гахайн шэнэ байра соо оньһон түхеэрэлгэнүүдые тодхожо дүүргээ. Тиихэдэ Түнхэнэй һаалиин фермэдэ үнеэдэй ар гал, шэбхэ сэбэрлэхэ, ашаха транспортернуудые, уһа дамжуулха түхеэрэлгэнүүдые, мүн котельнын элдэб агрегадуудые заһабарилһан байна.

Мүнөө үедэ бригадын гэшүүд Зарин һаалиин фермэдэхи оньһон түхеэрэлгэнүүдые заһабарилна.

Малай үбэлжэлгэдэ эртээнһээ бэлдэжэ захалһан тус бригада ажалаа түргөөр, һайн шанартайгаар бүтээнэ. Эндэ барилгын, хабсаралгын элдэб материалнуудай дуталдаһанһаа уламжалан, һаатабари болодог гээшэ. Тиин колхозой инженерно-техническэ албан заһабарилагшадай хүдэлмэриие түргэдхэхын тула хэрэгтэй материалнуудаар хүсэд хангахые оролдоно.

И. ФЕДОРОВ.

Түнхэн.

АМЖАЛТАДАА ЭТИГЭНХЭЙ

РЕПОРТАЖ

Үдэшын һаам дүтэлөө хэбэртэй, колхозой түб болохо Хүйтэн һууринай зүүн захада оршодог һаалиин фермэ тээшэ хара боро халаадтай эхэнэрнүүд, басагад һубарилдан субажа захалбад. Түрүүлэн ерэгшэдынь һү тушаан абадаг, мүн амһартаяа сэбэрлэжэ хадагалдаг гэрһээ хүнэгүүдээ, һүнэйнгөө шүүрнүүдые, үнеэдэй дэлэн аршаха бүдөө абажа, уужам салуу хорёогой хажууда түхеэрэгдэһэн һандали дээрэ сугларан һуужа, хоорондоо һониёо андалдан хөөрэлдэнэд. Эгээл энэ үедэ фермые даагша А. А. Борисов ерэжэ, һаалишадайнгаа асуудалнуудта тобшохоноор харюусаха зуураа:

— Эндэһээ нүүжэ ошоһон һаалишадта хүреэд ерэбэб. Һү һаали бирагүйхэн байна. Хура бороогой ороходо бэлшээриинь ногоон һайжарха габза. Үнеэдтээ уһантай холиһон талха таряамайнгаа зүйлые таһалдуулангүй уулгажал байгты. Бага зэргэ нэмэришье болохо аалам. Таримал ногооной һайжархада сабшажа, малдаа асаржа эдюулдэг болохобди. Тэрэ болотор тэсэжэл үзэхэ хэрэгтэй, — гэжэ булта суглаарагшадтаа ойлгуулба.

Хабарһаа нааша хура бороогой ороогүйдэ бэлшээри, сабшалангынь сайнһаар хатагашоо юм. Тиимэһээ түбэйнь һаалиин фермэ зунай эхеэр хоёр бүлэг болон хубааруад, нэгэниинь үбэлжөөндөө үлэжэ, нүгөөдэнь ойн захадахи зунай байрада нүүжэ ошоо бэлэй. Мүнөө үбэлжөөндэнь 8 һаалишан ажаллана. Эдэнэр тус бүрэе 15 үнеэ даажа абанхайнууд юм. Фермые даагшань үдэр бүхэндэ хоёр бүлэг боложо хубаарһан һаалишадайнгаа хоорондо ябажа, бүхы ажалаа эмхидхэжэ шалгадаг байба.

— Энэ фермэдэ түрүү һаалишад олон юм. Жэшээлбэл, арбадахи табан жэлдэ һү һаажа гүрэндэ худалдаха түсэбөө болзорһоонь уридшалан дүүргэһэн Прасковья Изановна Родионова, Мария Слепенкова, Балентина Аксеновна Иванова гэгшэд мүнөөшье социалис мүрысөөндэ эрхимлэһээр байна. Эдэнэрнай үбэлэй һарануудта үнеэн бүхэнһөө дунда зэргээр 2000 килограмм һү һаахаар абаһан социалис уялгаяа 2029—2078 килограммда хүргэжэ, түйлаһан илалтаяа дахяад батадхаа юм,— гэжэ Улаан-Үдын районой «Искра» колхозой профкомой түрүүлэгшэ П. Филиппов магтан хөөрөө һэн.

Дурсагдагша фермын коллектив үнеэдээ үдэртэ хоёр дахин һаадаг юм. Тиин удэшын энэ һаам хүлеэжэ байһан һаалишадай хөөрэлдэһөөр байтар һүрэг үнеэд бэлшээриһээ һуберин ерэжэ, хобоо хобтонуудта юулагдажа бэлдэгдэһэн нэмэлтэ тэжээлээ ууҗа захалба. Энээнэй һүүлээр һү һаалишье эхилжэ, үнеэнэй хухэнһөө шааяса гоожоһон һүнэй хооһон хүнэгэй оёор сохин аятайханаар шэнхинэхэнь соностожо захалба.

Үнишье болонгүй хүнэгөө сагаан эдеэгээр түрүүлэн дүүргэһэн Капитолина Афанасьева һүеэ шүүгээд, тоо бүридхэгшэ Полина Спиридоновада тушааба. Удаань һаалишад Анна Николаева, Елена Кириенко, Анна Родионова, Ксенья Афанасьева гэгшэд һубарилдан, һааһан һүеэ тушаажа захалбад.

Энэ үедэ амаржа һууһан ухэршэн Иван Иванович Родионов һаалишадта хандан:

—Һү һаали хэр бэ? Бага зэргэ нэмэнэгүй гү? Талхантай холигдоһон уһаниинь туһа болодоггүй юм аабы. Бидэ үнеэдээ фермэдэ асархын урда тээ бугагай уһанда ундалуулдагбди. Тиибэшье һаа энэ нэмэлтэ тэжээлээ яһала дуратайгаар гудамхигшал, — гэжэ хэлэхэдэнь, һаалишан Ксения Афанасьева тодожо абаад:

— Һаянай һү һаали һайжараа. Полина Андреевнаһаа асуугты. Һү тушаажа абадаг хадаа бүхыдэнь мэдэхэ ёһотой, — гэхэдэнь, тоо бүридхэгшэ холохон һуубашье, ойлгоходоо:

— Ехээр нэмэһэн юумэн үгы. Бага зэргэ дээшэлээл юм бээз. Мүнөө зун байна ха юм, — гэбэ.

Һаалишад яралтайхан аар үнеэдээ һаажа, туха сулөөгүй хорёо соогуур, һүрэг малай хоорондуур һүндэлнэд. Эдэнэрнай жэлэй эхинһээ хойшо бүхыдөө 3020 центнер һү һаагаа юм. Тиихэдэ энэ хугасаа соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1385 килограмм һүн абтаһан байна.

— Манай колхозой һаалишад зунай бэлшээриин үедэ сагаан эдеэ элбэгээр үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ тушааха талаар республика дотороо үүсхэл гаргаһан Бэшүүрэй районой ажахынуудай һаалишадай, ухэр адуулагшадай уряае зүбшэн хэлсэхэдээ, һайшаан дэмжэжэ, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаа һэн. Мүнөө сагай уларилай хэды хүшэр бэрхэшээлнүүдые ушаруулбашье һаань, хараалһанаа бэелүүлжэ, хэлэһэндээ хүрэхөөр, бүхы арга боломжоёо хэрэглэнэ. Тодорхойлбол, үнеэд түхэреэн хоногой туршада бэлшээгдэнэ. Хожомоо силос, сенажай дарагдажа захалхада, малаа хуряагдаһан поли дээрэ бэлшээхэ,—гэжэ колхозой профкомой түрүүлэгшэ П. Филиппов тайлбарилан хөөрөө һэн.

Иигээд ерэхэдээ, тус фермын багахан коллективэй тохёолдоһон бэрхэшээлые урагшатайгаар дабажа, шэнэ илалта заабол түйлахаар эрмэлзэнхэй ажаллажа байхыень харахада үнэхөөрөөшье урматай бэлэй.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай тусхай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Түрүү һаалишадай нэгэн Прасковья Ивановна Родионова. 2. Фермын һаалишад удэшын һаамай урда тээ.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

БАМ: АШАГЛАЛГАДА ОРУУЛАГДАХА КИЛОМЕТРНҮҮД

1981 оной түрүүшын хахад жэлдэ ороной Экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай СССР-эй Центральна статистическа управлениин мэдээсэл дотор иимэ мүрнүүд бии: «Байгал-Амарай түмэр замай барилга үргэлжэлүүлэгдэжэ байна».

Зуун жэлэй барилгын коллективэй ажалай амжалтанууд тухай, тэрэнэй гол шухала зорилгонууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэхэ гуйлтатайгаар ТАСС-ай корреспондент транспортна барилгын министрэй орлогшо, ГлавБАМстройн начальник К. В. МОХОРТОВТО хандаба.

— КПСС-эй XXVI съезд БАМ-ай барилгашадай урда орёо, шухала зорилго табяа. Энээнэй үндэһөөр арбан нэгэдэхи табан жэлдэ бүхы түмэр зам дээгүүр поездүүд ябажа эхилхэ. Арбадахи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые үлүүлэн дүүргээд, манай коллектив энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхын тула һайн үндэһэ һуури байгуулаа. Түмэр замые зубшуулан, хэдэн зуугаад километр утатай дардам харгы гаргагдаа, шэнэ хото городууд, һуурин тосхонууд байгуулагдаа, хэдэн арбаад үйлэдбэриин барилга бодхоогдоо. Түмэр замай 1600 километртэ поездүүд ябажа эхилэнхэй.

БАМ-ай Баруун участогтахи Лена — Кунермэ гэһэн участок энэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха юм. 1974 ондо эндэ, Ленин эрьедэ, ВЛКСМ-эй XVII съездын нэрэмжэтэ отрядай гэшүүд түрүүшын рельс табижа, агуу ехэ барилгын намтарые эхилээ һэн. Энэ участогые октябриин 29-дэ — комсомолой түрэһэн үдэртэ, — ашаглалгада оруулхые барилгашадай уялга абаһаниинь ехэ һулдэтэй байна.

Харгы замай 261 километрые, Лена, Таюра, Киренгэ, Ния, Улькан, Кунермэ гэдэг станцинуудтахи комплекснуудые барилгашад Гүрэнэй комиссида тушааха юм. Эдэмнай вокзалнууд, үйлэдбэриин олон тооны байшангууд, социально-соёлой барилганууд болоно. Мүнөө [illegible] хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана.

Барилгын болзорые түргэдхэхын тула түмэр замшадтай үгэеэ ойлголсоноой үндэһөөр энэ участогуудта шатаарнь ашаглалгада оруулхые шиидхэнхэй. Энэнь барилгын гол шухала участогуудта бүхы хүсөө эльсүүлхэ арга олгоно. Иимэ ажал хэрэг һайн үрэ дүнгүүдые үгэнэ. Жэшээлбэл, Окунайка [illegible] «эрхим» [illegible] зорһоо [illegible] тушаагдаба.

Оройдоол 22 километр утатай энэ участок Байгалай шэлэ тээ татагдаһан харгын шухала участок болоно. Гол горход дээгүүр 7 хүүргэ баригдаа. Коммунист А. Машуровай хүтэлбэрилдэг «Сибириин эдир наһан» гэжэ 571-дэхи барилга-хабсаралгын поездын коллектив эмхитэй һайнаар хүдэлнэ. Энэ поезд «ЛенБАМстрой» трестын бүридэлдэ ородог юм. Тус трест ашаглалгада оруулха комплексые барижа дүүргэхэ гэһэн гол зорилготой. «ЗапБАМстроймеханизация» трестын оньһожоруулагдамал колоннонууд, хүүргэ баригшад, студентнэрэй 40 отрядай гэшүүд эдэнэртэй хамта хүдэлнэ. РСФСР-эй, союзна болон автономито республикануудай, хизаарнуудай, областьнуудай шефскэ барилгын эмхинүүд ехэ туһа хүргэнэ.

Мүнөө БАМ-ай Баруун ба Зүүн участогуудта шефскэ 30 эмхи тоологдоно. А. Двалишвилиин хүтэлбэрилдэг «ГрузБАМстрой» гэжэ барилга-хабсаралгын поездын коллектив хүдэлмэридөө шэн габьяатайгаар алба хэлгын үльгэр жэшээ харуулна. КПСС-эй XXVI съездын урда тээ абаһан социалис уялгануудаа Грузиин түлөөлэгшэд нэрэтэй солотойгоор дүүргээ. БАМ-ай Баруун участогай эгээл гоё һайхан Ния станци болон тосхон хараалагдаһан болзортоо—барилгашадай үдэртэ — ашаглалгада оруулагдаһан байгаа. Гэбэшье коллективэй БАМ-дахи намтар энээгээр дүүрээ бэшэ.

Грузиин республикын, Коммунис партиин байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Тбилисидэ болоһон һайндэрэй үедэ нүхэр Л. И. Брежнев үгэ хэлэхэдээ, эдэнэй хүдэлмэриие үндэрөөр сэгнээ һэн. Энэ сэгнэлтэдэнь харюу болгон, шефүүдынь энэ замда үшөө нэгэ тосхон барихые шиидэзэ. Тэдэ Шэтын областиин Икабья станцида нүүгээд, тэндэ ехэ хүдэлмэри хэхые хараална.

Гэбэшье бүхы шефүүдэй барилгын ажал хэрэгүүдтэ, зорилгонуудта ёһотой анхаралаа хандуулдаггүй байһаниинь халагламаар. Эстониин ССР-эй, Туркмениин ССР-эй, Омско, Пермскэ, Куйбышевска областьнуудай шефскэ барилгын эмхинүүд БАМ-да һуурин тосхонуудые барижа эхилээдүй байһаар. Белоруссиин ССР-эй, Тульска, Саратовска, Волгоградска, Пензенскэ, Тамбовско областьнуудай шефскэ барилгын эмхинүүд хүсэ багатай байһан дээрэһээ барилга хэхэ түсэбүүдээ дүүргэжэ шаданагүй.

Һаяхан КПСС-эй ЦК-да зүблөөн боложо, энэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха барилгануудые түргөөр дүүргэхэ асуудалые зүбшэн хэлсэһэн байгаа. Ашаглалгада оруулагдаха барилгануудта хүсэ шадалаа, мүнгэ зөөриеэ гүйсэд элсүүлхэ талаар шухала хэмжээнүүдые абаагүй, түсэблэлгын гуримые бэелүүлжэ шадаагүй министерствэнүүдэй, албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд шанга шүүмжэлэлдэ ороһон байна. Харгы барижа байһан министерствэнүүдэй урда БАМ-ай ехэ эрилтэ табиба.

СССР-эй Элшэ хүсэнэй электрификацилгын министерство харгы замые [illegible] трын элшэ хүсөөр [illegible] электро-дамжуулгын [illegible] нүүдые, электростанцинуудые бариха талаар гээгдэлтэ оронхой. СССР-эй Хара [illegible] таллургиин министерство [illegible] нэ рельснүүд болон бэхилгэнүүдые, прокадуудые [illegible] галтагүй муугаар эльгээнэ. СССР-эй Ой модоной, [illegible] лозо-саарһанай, модо [illegible] соруулгын промышленностиин министерство байрын [illegible] гэрнүүдэй детальнуудые [illegible] рилгашадта эльгээхэ [illegible] гээгдэлдэ оруулна.

Шпалануудые, стрелочно түхеэрэлгэнүүдые [illegible] гүй багаар эльгээһэнһээ уламжалан, харгы барилга һаатуулагдана.

(ТАСС).

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗЬАА

СССР-эй ТРАНСПОРТНА БАРИЛГЫН МИНИСТЕРСТВЫН ПРЕДПРИЯТИ БОЛОН ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ[Д] «БАЙГАЛ-АМАРАЙ ТҮМЭР ЗАМ БАРИЛСА[НАЙ] ТҮЛӨӨ» ГЭҺЭН МЕДАЛЯАР ШАГНАХА ТУ[ХАЙ]

Байгал-Амарай түмэр замай барилгада эдэбхи[тэйгээр] хабаадалсаһанайнь ба ажалдаа амжалта туйл[аһанайнь] түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй [нэрэһээ] шагнаха:

«БАЙГАЛ-АМАРАЙ ТҮМЭР ЗАМ БАРИЛСА[НАЙ] ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

БУРЯАДАЙ АССР-һээ

ГЛАВБАМСТРОЙН АППАРАТ

Оперативна бүлэг

Мохов Константин Алексеевичые — ахалагша инженер.

Шонгин Борис Ко[...]новичые—инженер.

«БАМТРАНСВЗРЫВПРОМ» ТРЕСТ

Мэргэжүүлэгдэһэн 88-дахи управлени

Алексеев Валентин Алексеевичые — үрэмдэгшэ.

Афанасьев Виктор Лазаревичые — автомашинын жолоошон.

Дубровский Иван Михеевичые — автомашинын жолоошон.

Жакулин Николай Михайловичые — автомашинын жолоошон.

Кононов Владимир Ивановичые — үрэмдэгшэ.

Кривошеев Николай Алексеевичые — тэһэлэгшэ.

Кулигин Аркадий [...]вичые— үрэмдэгшэ.

Лоренец Александр [Але]ксандровичые — үр[эмдэгшэ].

Новиков Леонид [...]чые — автомашин[ын] жолоошон.

Резниченко Валер[ий ...]ловичые — автом[ашинын] жолоошон.

Тетеревенко Але[...] Ивановичые — автом[ашинын] жолоошон.

Чибиков Иван Егор[...] —кранай машинист.

«ЗАПБАМСТРОЙМЕХАНИЗАЦИЯ» ТРЕСТ

Оньһожоруулагдамал 135-дахи колонно

Горбатенко Григорий Павловичые — автомашинын жолоошон.

Григорьев Валерий Ивановичые — ахамад инженер.

Димитренко Владимир Афанасьевичые — ахамад механик.

Дудник Андрей Антоновичые — автомашинын жолоошон.

Дудник Татьяна Алексеевнае — хүдэлмэришэн.

Кузнецов Иван Александровичые — автомашинын жолоошон.

Лыков Герман Яковлевичые — токарь.

Мишталь Михаил Григорье[вичые — экскаваторай ма]шинист.

Нурмухаметов М[...] Муляновичые — бу[льдозе]рой машинист.

Обозюк Петр Нико[лаеви]чые — бульдозерой [маши]нист.

Прогляд Анатолий [...]риевичые — экска[ваторай] машинист.

Сергеев Анатолий А[...]вичые — автомаш[инын жо]лоошон.

Сергеева Раиса Ив[ановнае] —хүдэлмэришэн.

Ходаков Иван Ива[новичые] —автомашинын жоло[ошон].

Ярощук Татьяна Ни[...]нае—мастер.

Оньһожоруулагдамал 137-дохи колонно

Баханов Николай Потаповичые — автомашинын жолоошон.

Демкин Николай Ивановичые — автомашинын жолоошон.

Марусов Анатолий Потаповичые — бульдозерой машинист.

Молокова Валентина Николаевнае — хамтын байрын комендант.

Оводнев Федор [...]вичые — слесарь.

Панкова Татьяна [...]нае — үхибүүдэй сад[ай] хүмүүжүүлэгшэ.

Панькин Юрий Але[...]чые — слесарь.

Польников Виктор Н[...]евичые — слесарь.

Рогожникова Галина [Ми]хайловнае — үхибүүд[эй са]дай хүмүүжүүлэгшэ.

Оньһожоруулагдамал 160-дахи колонно

Андилахай Анатолий Федоровичые —бульдозерой машинист.

Жданов Борис Николаевичые — автомашинын жолоошон.

Зайчук Владимир Васильевичые — автомашинын жолоошон.

Киселев Владимир Ивановичые —автомашинын жолоошон.

Кривошеина Нина Викторовнае — тоо бүридхэгшэ.

Листопад Лидия Васильевнае — штукатур.

Парфененко Петр Николаевичые — автомашинын жолоошон.

Петренко Анатолий Демьяновичые — автомашинын жолоошон.

Плисенко Михаил Васильевичые — экскаваторай машинистын туһалагша.

Раззоренова Галина Ильиничнае — кладовщик.

Родкин Леонид Михайловичые — бульдозерой машинист.

Сметанин Вячеслав Васильевичые — автомашинын жолоошон.

Сорокина Татьяна Викторовнае — хүдэлмэришэн.

Стрельцов Сергей Петровичые — автомашинын жолоошон.

Уваровский Владим[ир ...]ровичые — автом[ашинын] жолоошон.

Фалалеев Виктор [...]риановичые — бульд[озерой] машинист.

Филиппов Александр [...]бовичые — автомаш[инын жо]лоошон.

Хворостов Валерий [Нико]лаевичые — автом[ашинын] жолоошон.

Хогоев Замсара [...]чые — бульдозерой [маши]нист.

Цапцын Виктор Сер[...]чые — нүүдэл электр[останцин]нин машинист.

Цыганков Николай [Ми]хайловичые — автом[ашинын] жолоошон.

Чавгун Анатолий [...]евичые — бульдозер[ой ма]шинист.

Чернушков Николай [Вла]димировичые — авт[омаши]нын жолоошон.

Чуприн Владимир [...]евичые — автомаш[инын жо]лоошон.

Шовкопляс Анатолий [...]риевичые — автом[ашинын] жолоошон.

Шульмина Мария Н[...]евнае — тогоошоной [туһа]лагша.

НИЖНЕАНГАРСКЫН ХАДЫН ТЕХНИЧЕСКЭ ИНСПЕКЦИ

Власин Николай Борисовичые — инспекциин начальник.

Девятый Федор В[...]товичые — инспектор.

Погасиенко Людмила [...]ровнае — инспектор.

ТЕХНИЧЕСКЭ 3-дахи УЧИЛИЩИИН ХОЙТО-БАЙГАЛАЙ ФИЛИАЛ

Аденов Лесбай Даулетовичые — филиалые даагша.

Волков Александр Федоровичые — үйлэдбэри[йн заха]ралсалай мастер.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президи[умэй] Түрүүлэгшэ М. ЯСН[ОВ].

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президи[умэй] Секретарь Х. НЕШ[КОВ].

Москва, 1981 оной июлиин 20.

ДЕПУТАТ — АРАДАЙ ҮЙЛЭЛЭГШЭ

БРИГАДИРАЙ ЗҮРГЭНҮҮД

[illegible] үндэр саһан дуулан нарбагардуудай үүрэй [illegible] мүнгэлиг үнгөөр [illegible] найхан даа. Энэ үедэ тала дайда нойр [illegible] сэлмээжэ, ойро тойронь ой модон манан хүнжэлнэ эхилнэ.

[illegible] тала дайда [illegible] байhан энээхэн Мария Будаевна [illegible] бүхы сэдьхэлээ дурлаадаг. Энэ үглөөшье [illegible]

[illegible]

Хурамхаанай совхозой коммунистнуудай суглаан дээрэ ниитын малай үбэлжэлгэ тухай асуудал удаан зүбшэгдээ hэн. «Һаха ёhотойб, ямар арга боломжо бииб?» гэhэн асуудал хүн бүхэнэй урда эли харагдажа байгаа бэлэй. Мария Будаевна [illegible] эндэ hууха зэргэгүй [illegible] ойлгожо, сугларагшадай [illegible] гарахадаа:

—Һанана гүш, Роза, урдань жэлэй үбэлжэлгые? [illegible], Батор Балбарович, [illegible] мартаагүй ёhотойш, [illegible] хэлэхэб, гайтайл hэн даа. [illegible] энэл гарнуудаараа тэдэ [illegible] хэшээлнүүдые дабажа гараа hэн гүбдеэ!—гэжэ үгэеэ [illegible] лээ hэн.

Бригадирайнгаа тэдээндэ дүүрэнээр хандажа, ажалша гарнуудтань найдажа [illegible] хандань, суглаанда hуу[illegible] малшадай досоо шэнэ зо[illegible] түрэжэ байгаа бэлэй. Совхозой директор малай фермэнүүдэй бригадирай [illegible] ажалшадта ямар бэрхэшээл дабажа гарахаар сэдьхэл түрүүлжэ шадаг хүтэлбэрилхы бэлигыень дээгүүр сэгнэжэ, үйлэдбэриин харюусалгатай газарнуудта тэрэниие табихые [illegible] юм.

Мария Будаевна Доржиева ветеринар мэргэжэлтэй [illegible] юм. Мэргэжэлтэй хүнүүдые үйлэдбэриин харюусалгатай газарнуудта табиха тухай да партиймнай тогтоолой гарахада, совхозой парткомой «Ехэ-Нуга», «Гамбал-Нуга» гэжэ газарнуудай hү haалиин фермэнүүдые даалгахыень тэрээндэ дурадхаба. Коммунистын сэдьхэлэй тиихэдэ гээгдэнги байдалтай эдэ ажал hүүлэй тээшэ тэгүүлээ hэн.

Хурамханаанай дунда hургуули дүүргэгшэдэй баярай суглаан дээрэ Мария Будаевнагай үгэ хэлээнь маргаашагүй. «Һаалишанай ажалые зарим хүн мэргэжэлгүй ажал бэшэ» гэжэ тоолодог. Энэмнай тон буруу ойлгосо. Үхэр малай шэнжэ, абари зан, тэрэниие харууhалалга, эдеэлгэжэ эхилээд, зоотехни, ветеринарна эрдэмэй гол шуhала hургаал табан хурган шэнгеэр мэдэхэ хэрэгтэй юм»,—гэжэ малшан хүнэй нэрэ дээрэ үргэжэ, залуушуулай сэдьхэл хүдэлгэлгэн байна hэн.

Уданшьегүй нүхэр Доржиевагай даадаг hү haалиин фермэнүүдтэ залуу басагад haалишанаар хүдэлхэ хүсэлтэй ерээд hэн. Тэдэниие дүй дуршалтай малшадай хажууда табижа, шэнэ мэргэжэлдэ hуралсалай, haалишанай хүнгэн бэшэ ажалда дуршүүлгын хүдэлмэри тэсэмгэйгээр ябуулагдажа эхилээ.

Анханда энэ совхозой «Ехэ-Нуга», «Гамбал-Нуга» гэжэ hү haалиин фермэнүүд гээгдэнги байдалтай байhан юм. Бригадир болоhон түрүүшын лэ үдэрнүүдhээ М. Доржиева фермэнүүдэйнгээ ажал haйжаруулхаар малшадайнгаа дунда хүмүүжүүлгын, эмхидхэлэй хүдэлмэриhөө эхилээ hэн. Ажалшадтаа найдаха, тэдээндээ этигэхэ хүсэл бригадирай сэдьхэлдэ үдэр бүхэндэл бэхижэдэг байба. Районой hү haалиин фермэнүүдэй хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй алаг hууринуудта ябадаг тэрэнэй коллективүүдэй ажалайнь дүнгүүд хараа байса дээшэлжэ эхилбэ. Тиин эдэ фермэнүүд район соогоо түрүү тоодо орожо, мүрысөөнэй эхин мүрнүүдые эзэлдэг болоод, мүнөөшье тэрэнээ алдангүй байhаар. Эрхим haалишад Зинаида Матанова, Римма Сараева гэгшэдэй нэрэнүүд районой Хүндэлэлэй самбарта нэгэнтэ бэшэ гарадаг болобо.

—Хүнүүдэйнгээ түлөө haнаатаа ходо табижа ябадаг бригадиртайди,—гэжэ үнинэй haалишан Жигжима Кузиева нэгэтэ намда хэлээ hэн.— Энэ намар түлөөгүй болошоод, трактор, машина олохо ядажа байхадамни, Мария Будаевна дуулаасаараа совхозой директорто хандажа, үни болгонгүй асаруулаа hэн.

—Һанаhандаа хүрөөгүйдөө юумэнэй түнхаргдаггүй хүн гэшэ,—гэжэ бригадир туhалдаа малшан Пурбо Цыбиков хэлэдэг.— Иимэ хүнэй хүтэлбэри доро хүдэлхэшье урматай ха юм даа.

Даабан коллективүүдэйнь ажал хэрэг, бүхы гэшүүдэйнь тэр байрнишье асуудалнууд Мария Будаевнагай hанаатаа табиха юумэнүүдэйнь нэн түрүүндэ байдаг. Совхозойн түрүүн партийн группын нэгэ гэшүүнэйнь тула, гансаханшье фермэнүүдтэнь хабаатай асуудалнуудтай тэрэ холбоотой бэшэ юм. Ажахын үйлэдбэриhөө ондоошье юумэнүүд районой Соведэй депутадта одоол лашахаб. Шэнэ барилгануудыс ажахынгаа олоор хэжэ, ажалшадайнгаа байра байдалые түбхинэнги болголгодо энэ хүмнай ехэ оролдолго гаргадаг гээшэ. Тиигэхэдээ ургажа ябаhан залуу хүнүүдые хүдөө ажахыда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, тэдэниие нютаг дээрэ түбхинүүлхэ, hайн мэргэжэлтэй, шадамар бэрхэ ажалшад болгохо хэрэгтэ Мария Будаевна мүн лэ тон дүтэ хабаатай хүн гээшэ.

Совхозой контородо hаяхан ороходомни М. Б. Доржиевагай даадаг hү haалиин фермэнүүдэй шэнэ табан жэлэйнгээ түсэбэй дүүргэлтые урагшатай бэелүүлжэ эхилhэн тухай ажахын ахамад бухгалтер олон баримтануудые дурдаба.

—Гамбал-Нугымнай фермынхид социалис мүрысөөндэ дахин лэ түрүү hуури эзэлжэ ябана, — гээд рабочкомой түрүүлэгшэ мэдүүлнэ.

Фермэнүүд тээшэ зурыhан зүргэнүүд үүрэй толоноор шэнэ мүрлэгдэн, ажал хүдэлмэриин охин тээшэ хүтэлнэ. Үглөө бүхэниие Мария Будаевна энэ зүргэ дээрэ угтажа, эршэтэ ажал тээшэ яаран алхална.

В. ГАРМАЕВ.

СОЁЛШОД—ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

ЭДЭБХИТЭЙ АЖАЛАЙ УРМА

Июнь hара соо үнгэргэгдэhэн республикын соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ Мухар-Шэбэрэй районой гүйсэдкомой соёлой таhагые даагша Г. С. Доржиева Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ гэhэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэбэ гэжэ соносхогдоо hэн. Энэ ушар Галина Санжиевнагай ажалда түйлэhэн амжалтануудыень, дүй дуршалтыень, hонирхолтой [illegible] үүсхэлнүүдыень элирүүлнэ.

Г. С. Доржиева 1959 онhоо хойшо библиотекэдэ хүдэлжэ эхилhэн юм. Нэн түрүүн Эрдэм хотын научно-техническэ библиотекэдэ хүдэлөө. [illegible] Зүүн Сибириин гүрэнэй соёлой институт дүүргэhэнэйнгээ удаа 1976 ондо районой соёлой таhагые даагшаар табан жэл болоно. Эдэ жэлнүүд соо [illegible] нууд баhал олон байха.

Партиин XXVI съездэдэ зорюулhан олон тоото хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэhэн юм. «Манай үе сагай ухаан бодол, нэрэ хүндэ ба hэшээл» гэhэн уряа доро районой [illegible] съездын болоhон үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэжэ, бэлигтэй олон коллективүүд амжалтатайгаар харуулhан байна. Жэшээлхэдэ, Шэнэ Заганай соёлой байшангай [illegible] В. А. Филиппо[illegible] [illegible] выставкэнүүдтэй, «Мэргэжэлни—минии омогорхол» гэhэн удхатай кинофильмнүүдтэй мэлшэд танилсана, амаршалгын концерт харана. «Ажаллажашье шадахабди, амаржашье шадахабди» гэжэ нэрлэгдэhэн үдэшэнүүдтэ тэдэ эдэбхитэй хабаадана.

Үнгэрhэн зублөөн дээрэ 1980-81 онуудай үбэлжэлгын үедэ малшадые hайнаар хангахын түлөө республикын соёлой социалис мүрысөөндэ дүнгүүдээр 2-дохи hууриие эзэлhэн Мухар-Шэбэрэй районой гүйсэдкомой соёлой таhагта 1000 түхэриг мүнгэн шан барюулагдаа hэн. [illegible] районой соёлой [illegible] олон болгохо [illegible] кадрнуудые олон [illegible] гээшэ манай гол зорилгонууд мүн,—гэжэ Г. С. Доржиева хөөрэнэ.

—Соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриин кадрнуудые олон болгохын тула ямар ажал ябуулнабди? — гэжэ асуухадамнай, Галина Санжиевна ингэжэ харюусаба:

—Районой доторхи клубуудай мэргэжэлтэд дутуу. [illegible] бэлигтэй залуушуулые hуралсалда стипендиадаар эльгээдэгби. Жэшээлхэдэ, мүнөө жэл Зүүн Сибириин гүрэнэй соёлой институт [illegible] hуража байна. Харин арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада соо 40 хүниие стипендиадаар hуралсалда эльгээхэ хүсэлэнтэйбди.

Харин библиотекын хүдэлмэрилэгшэдээр районой гүйсэд хангагдаhан. Ажаллахадаашье тэдэ амжалтатай. Һаяхан үнгэргэhэн библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэроссиин зүблөөндэ мухар-шэбэрэйхид эдэбхитэйгээр хабаадалсаа юм. Эхэ оронойнмнай зүг бүриhөө энэ зүблөөндэ ерэhэн айлшадые хүндэтэй дээрэ угтан абажа, [illegible] дүй дуршалтатай танилсуулаа. Түбэй, Шаралдайн, Түгнын библиотекэнүүдтэ зүблөөндэ хабаадагшад айлшална юм. [illegible] Галина Санжиевнагай [illegible]. Н. Г. Чернах, М. С. Иванова, В. И. Федотова болон бусад библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай амжалтаар соёлой таhагай даагша Г. С. Доржиева омогорхоно.

—Үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын үедэ КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон Министрнүүдэй Соведэй бүхы ажалшадта зорюулhан хандалгые дэмжэн, мүнөө үеын шухала хэрэгтэ Мухар-Шэбэрэй районой соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадажа, хүдөөгэй ажалшадые соёлой талаар hайнаар хангаха ёhотойбди, — гэжэ Г. С. Доржиева найдуулна.

Тэрэнэй үгэдэ этигэмээр.

Б. ДОРЖИЕВА.

СОВЕТ ХҮНЭЙ АША ТУҺАДА

Ажалша хүн тушаа, тэрэнэй hуудал байдалые hайжаруулха тушаа анхарал оролдолго гаргаха гээшэ КПСС-эй XXVI съездын хараалhан экономическа политикын гол зорилго мүн. Тэрэниие дүүргэхэ талаар профсоюзай эмхинүүд шухала үүргэ дүүргэхэ байна. Хүнүүдэй ажалай эрхэ байдалые, амаралтые hайжаруулха талаар тэдэнэй ябуулдаг хүдэлмэри тухай ТАСС-ай корреспондентнүүд иигэжэ хөөрэнэ.

СЭСЭГҮҮД, РОБОДУУД БА ЛАЗЕРНУУД

Ленинградай В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ оптико-механическа нэгэдэлэй хэдэ хэдэн участогуудта хэбэй ба шудхалаагай оньhон түхеэрэлгэнүүд хүдэлжэ эхилбэ.

Предприятиин захиргаанай, парткомой болон профсоюзай организациин зохёон хараалhан үйлэдбэриие автомадаар хангаха холын хараата программын ёhоор, эдэ оньhон түхеэрэлгэнүүд хэрэглэгдэжэ эхилээ юм. Манипуляторнууд хүнүүдэй ажалые хүнгэдхэhэн, ажалайнь эрхэ байдалые горитой hайжаруулhан байна.

Фирмэ гансал өөрынгөө продуктаар мэдээжэ бэшэ. Тэрэнэй цехүүдтэ хододоо сэбэр агаартай. Заводой газаа hөөг бургааhан, модон олоор таригданхай. Оньhон түхеэрэлгэнүүд агаарай арюун сэбэрые шалгадаг. Гансашье инженернүүд бэшэ, мүн нэгэдэлэй профсоюзай комитедэй ажал хэрэгые хамгаалха талаар сагүргэлжын комиссиин түлөөлэгшэд тэдэнэй хүдэлмэриие шалгажа байдаг юм.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ hУУДАЛ БАЙДАЛЫЕ hАЙЖАРУУЛНА

Душанбе хотын «Таджикгидроагрегат» заводой коллективэй социально-экономическа хүгжэлтын түсэбэй шухала хуби бэелүүлэгдэбэ. Хүнүүдэй ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха комплексно пункт эндэ нээгдэбэ.

Предприятиин проходнойн дэргэдэ парикмахерска, хубсаhа угаадаг газарай тушаан абалгын пункт, захилнуудай стол нээгдэнхэй. Халаанай hүүлээр хүдэлмэришэд урид захиhан эдеэ хоолой зүйлнүүдые эндэhээ худалдажа абадаг юм. Гутал заhаха ба хубсаhа оёхо мастерскойнуудые нээхын тула завод таhалгануудые үгэhэн байна.

Ажалша хүнүүд тухай анхарал оролдолго гаргахадань, ашаяа харюулжа эхилээ. Коллектив түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Бүхы шахуу продукциинь—орооhо хуряалгын комбайнуудай гидроузелнууд Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэнхэй.

ЗАЛУУ ХАЛААН ТУХАЙ АНХАРАЛ ОРОЛДОЛГО

Кишиневтохи «Электроточприбор» заводой профсоюзай комитет Хара далайн эрьедэхи «Хоолос» гэhэн үхибүүдэй пансионадта хүдэлхыень үйлэдбэри дээрэ эрхимээр ажалладаг залуушуулые эльгээгээ. Тэдэнэр hайн бэлэдхэлтэй спортсменүүд юм, үхибүүдэй амаралтые эмхидхэхэ талаар дүй дуршалтай болонхой.

Залуу халаан тухай анхарал хандуулха гээшэ профсоюзай эдэбхитэдэй ажал ябуулгын гол шэглэлнүүдэй нэгэниинь мүн. Тэдэнэр хүүгэдые саадта оруулдаг, пионерлагерьта эльгээдэг юм. Амаралтын үдэрнүүдтэ заводой хүдэлмэришэд бүхы гэр бүлөөрөө заводой амаралтын байшанда амардаг. Заводой комитет орон соогуур аяншалха путёвконуудые ахалагша классайхидта үгэдэг.

АЯНШАЛГЫН ХАРГЫ ЗАМУУДААР

Москвагай хүн зон Камчаткаhаа эхилээд, Байгал хүрэтэр аяншалха аргатай болоо. Аяншалгын ба экскурсинуудай талаар Московско городской Соведэй зохёоhон шэнэ маршрут Петропавловск-Камчатскада эхилдэг байна. Тэрэшэлэн аяншалха дуратайшуул Сахалин, Хабаровск, Эрхүү хотонуудаар ябажа хараха, Байгал далайн эрьедэ амарха.

Энэ зундаа ниислэл хотын 120 мянга гаран хүн түрэл орон соогуураа аяншалха байна. Москва шадарай аяншалгын баазануудта олон хүн амаралтаа үнгэргэхэ, элүүр энхын поезднууд болон автобусуудаар ябаха юм.

(ТАСС-ай корр).

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ХАЛУУНААР УГТАГДАБА

СОФИ. Түлишэ ба элшэ хүсэ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ, алмаха тухай Эхэ оронои фронтын, профсоюзуудай, димитровска комсомолой, научно-техническэ соведүүдэй гаргаhан уряа Болгариин ажалша коллективүүдэй зүгhөө халуунаар угтагдаба. Түүхэй эд, материалнуудые, электрын элшэ хүсэ алмаха зорилгоор предприятинуудта тодорхой хэмжээ ябуулгануудай түсэб зохёогдожо, тэдэниие бэелүүлхэ талаар түрүүшын алхамууд хэгдэжэ байна.

Үнгэрhэн табан жэлэй туршада энэ талаар хэгдэhэн үргэн хараатай ойлгууламжын хүдэлмэриhөө, ашаг үрэтэй хэмжээ ябуулгануудhаа уламжалан, гүрэнэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ арга hүхэсэл хангагдаа гэхэдэ зүбтэй. Жэшээлхэдэ, түлишэ ба элшэ хүсэ алмаха зорилготойгоор үнгэргэгдэhэн бүхэнациональна табадахи конкурсын ашаар дүн хамта 78 миллион лев мүнгэ зөөри алмагдаhан байна.

Элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые ашаглаха, материальна эдтэ гамтайгаар хандаха, үйлэдбэриин үлэгдэлнүүдые шанаржуулан, дахинаа хэрэглэхэ талаар БКП-гэй XII съезд оронoй ажалшадай урда ехэ зорилгонуудые табяа юм.

Энэ зорилго бэелүүлхэ хараатайгаар 11 hалбариин министерствэнүүд ба албан зургаанууд элшэ хүсэ, түлишэ алмаха тодорхой программа зохёонхой.

ХАМТЫН АЖАХЫНУУДАЙ АМЖАЛТА

ХАНОЙ. Урда Вьетнамай сүлөөлэгдэhэн сагhаа хойшо Меконг мүрэнэй hаба шадарай районуудта байгуулагдаhан тарияашадай хамтын ажахынуудай хүдэлмэри тухай тоосоон байгша оной түрүүшын хахадай туршада зүбшэгдэбэ. СРВ-гэй урда хубиин районуудта үргэнөөр дэлгэрhэн, тиин тарияашадай нэгэдэлэй гол янза боложо тодорhон бага хэмжээнэй үйлэдбэриин артельнүүдтэ хамтын суглаанууд боложо, хүдэлмэриинь үрэ дүн гаргагдаа. Экономикын талаар партиин ябуулжа эхилhэн шэнэ политикатай зохилдуулагдаhан үйлэдбэриин түсэб баталагдаа. Байгша ондо нэдондонойхиhоо хоёр дахин ехэ хэмжээнэй барaйгар хуряажа шадаhан Хаузянг, Бенче, Киензянг гэхэ мэтэ провинцинуудай тарияашадай түйлэhан гайхамшагта амжалтанууд онсолон тэмдэглэгдээ. Иимэ ажахынуудай жэшээ хадаа хубиин хэрэг хараад hуугшадта атаархама жэшээ болохо байhаниинь hэжэггүй. 600 шэнэ артель, тиихэдэ газараа хамта эдлүүрилхэ гурба мянга гаран хамтарал ойрын сагта эмхидхэгдэхэнь.

СОЕЛОЙ ОРДОН БОЛОН КЛУБУУДАЙ БАРИЛГА

БУДАПЕШТ. Венгриин химигүүдэй түб болохо Сазхоламбатт хотодо мүнөө үеын эрилтэтэй зохилдуулагдаhан соёлой ордон ашаглагдаба. Тэрэнэй гэрэлтэй уужам байшан соо библиотекэ, уншалгын зал, кинолектори бии юм. Ордоной түрүүшын айлшад болоhон нефтехимическэ комбинадай социалис ажалай бригадануудай гэшүүд эндэ халуунаар угтагдаба.

Шэнэ табан жэлэй туршада Венгриин промышленна районуудта 100 шахуу соёлой ордон ба клуб бодхоохо түсэб хараалагданхай. Оронoй мэдээжэ промышленна түбүүд болохо Сегед, Печ, Мишкольц болон бусад хотонуудта ойрын сагта соёлой шэнэ ордонгууд үүдээ сэлихэ юм. Соёл-гэгээрэлэй эмхинүүдэй хүгжэлтын хэрэгтэ гүрэн түрын зүгhөө табан жэлэй дүүрэтэр хахад миллиард форинт мүнгэ зөөри гаргашалагдаха байна.

(ТАСС).

Хилын саанаhаа

ТАСС — АПН

ПОЛЬШОДОХИ БАЙДАЛ

ВАРШАВА. ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой заседани эндэ боложо, ПОРП-ын IX онсо съездын баталhан программа бэелүүлхэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Тэрэшэлэн орон доторхи мүнөөнэй социально-экономическа байдал харагдаhан байна.

Хүдөө ажахын продуктнуудые худалдан абалгын хэмжээнэй бага болоhонhоо шалтагаалан, дэлгүүрые хангалгын дутамаг байhан ушар шахардуу байдал тохёолдуулаа, Энэнhээ уламжалан, бүхы орон дотор зүришэлдөөн тохёолдожо магад байна. Хараалагдаhан забастовконууд, илангаяа үйлсын бүhалгаанууд ехэ аюул тохёолдуулжа магад. ПОРП-ын IX онсо съездын политическэ хараа бодол тушаа hэжэг түрүүлхэ hэдэлгэ гаргадаг «Солидарностиин» зарим звенонууд оршон байдалые hамбаашалха hанаатай. Польшодо үлэсхэлэн байдал тохёолдожо магад гэhэн үгэ хүүрнүүд орон дотор тараагдана. Түхэ зуура, мүнөө жэлдэ бараг hайн ургаса абтаха янзатай.

Экономикоёо тогтууритай болгохо, социально-экономическа байдал hайжаруулхын тула правительствын хараалhан түсэбүүд hайшаагдаба. Эдэ түсэбүүд дэлгүүрэй ба гадаадада гаргажа худалдагдаха продукциин хэмжээнэй ургалта, түүхэй эдүүдые ехээр абаха ябадал хангаха зорилготой. Тус түсэбүүд ургаса хуряан абалга ба тэрэниие буйлуулан болбосоруулга хангаха олон талын оролдолго хүсэлэлгэ гаргахаар хараална. Үхибүүдые эд товарнуудаар лаб хангаха зорилготой ябуулганууд хэгдэхэ юм.

Ниитын бүхы хүсэнүүд, ажахын эмхинүүд, тэрэ тоодо профсоюзууд дэлгүүрэй байдал hайжаруулгын түлөө харюусалга дааха байна. Үйлэдбэри хүгжөөлгын асуудалнуудта профсоюзуудай эдэбхитэйгээр хабаадалга хангангүй мүнөө эрилтэнүүдые үргэдхэбэл, тэрэшэлэн салин хүлhэ ба социальна түлбэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ зорилготой хашалта саашадаа хэбэл, экономикые улам задагайруулан муудхааха болоно.

Хонжоо наймаантай, общественые задагайруулхаар бусад тааруугүй муу ябадалнуудтай тэмсэлээ улам эдэбхитэй, шанга болгохо тухай правительствын түсэбүүдые ПОРП-ын ЦК-гай Политбюро мүн лэ hайшааба.

Ойрын үдэрнүүдтэ ПОРП-ын ЦК-гай пленум орон доторхи социально-экономическа байдалда зорюулагдан зарлагдаха.

ВАРШАВА. ПАП агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, ПНР-эй Национальна обороной министерствын Сэрэгэй соведэй заседани правительствын толгойлогшо, национальна обороной министр В. Ярузельскиин хүтэлбэри доро эндэ болоhон байна.

Орон доторхи тааруугүй ба аюултай үзэгдэлнүүдэй hүжэрэлгэтэй холбоотой асуудалнууд заседаниин үедэ зүбшэн хэлсэгдээ. Тусхайлан хэлэбэл, ПНР-эй оборонно хүсэ шадал ба аюулгүй байдалые шухала хэм хэмжээндэ байлгаха зорилготой асуудалнууд харагдаа. Арадай ажахые хүгжөөлгэдэ, тэрэшэлэн хонжоо наймаантай, оронoй ажабайдалдахи бусад тааруугүй муу үзэгдэлнүүдтэй тэмсэлдэ туhаламжа үзүүлхэ талаар зэбсэгтэ хүсэнүүдэй шиидхэхэ зорилгонууд хараалагдаба.

Р. РАОГАЙ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ДЕЛИ. Пакистаниие Холбоото Штадуудай зэбсэглэжэ байhаниинь Индидэ аюул тохёолдуулна гэhэн премьер-министр И. Ганди түрүүтэй оронoй правительствын hанал бодолые Индиин Коммунис парти зүбтэйдэ тоолоно, —гэжэ КПИ-гэй Национальна соведэй генеральна секретарь Р. Рао Хайдарабадта (Андхра-Прадеш штат) болоhон пресс-конференци дээрэ мэдүүлбэ. КПИ-гэй Центральна Гүйсэдкомой гурбан үдэр үргэлжэлhэн заседаниин тараhанай hүүлээр үгэ хэлэхэдээ, «совет аюулые саранhаатуулхын» тула Пакистанда зэбсэгүүдые үгэнэбди гэhэн США-гай худал хуурмаг баталамжануудые КПИ буруушаана гэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ. Пакистан гадаадаhаа зэбсэгүүдые абаха бүхэндөө тэдэниие ходо Индидэ эсэргүү шэглүүлэн хэрэглэдэг байhыень түүхэ арсашагүйгөөр элирхэйлэн гэршэлнэ.

Индидэ тудаhан түбэгтэй бүхы ушаралнуудай үеэр Советскэ Союз хододоо Индиин үнэн, найдамтай ханинь байдаг юм гэжэ тэмдэглээд, Индиин океанда дайнай бэлэдхэл хэжэ байгаа американ хорото ябуулгада эсэргүү эрид шанга сохилто эмхидхэхые Р. Рао уряална.

ЯДЕРНА ЗЭБСЭГ ХОРИХЫЕ ХҮСЭГШЭДЭЙ КОНФЕРЕНЦИ

ТОКИО. Ядерна зэбсэг хорихые хүсэгшэдэй уласхоорондын конференци Японой ниислэлдэ нээгдээ.

Амгалан байдалай hүлдэ бологшо гурбан сагаан гулабхаа ниидхүүлhэн асари томо эмблемын үлгөөтэй «Киоику Кайкан» гэжэ зал дотор 32 оронoй эб найрамдалай тала баригшадые, уласхоорондын 13 эмхиие түлөөлhэн 500 гаран делегадууд сугларанхан. СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин вице-президент А. С. Павлов түрүүтэй Эб найрамдал хамгаалха совет комитедэй делегаци тэдэнэй дунда бии.

Японой профсоюзуудай генеральна соведэй түрүүлэгшэ М. Макиэда амгалан байдалай түлөө тэмсэлшэдэй уласхоорондын хуралдаанда хабаадагшадта хандан, амаршалгын үгэ хэлэхэдээ, амгалан байдал бэхижүүлхэ, ядерна дайнай аюул зайсуулха ба буу зэбсэгүүдые хуряаха арга зам бэдэрхэ хэрэгтэ энэ конференциин шухала удха шанартай байhые тэмдэглээ.

ГАМБИДАХИ БАЙДАЛ

ПАРИЖ. Мэдээсэлэй агентствэнүүдэй дамжуулhанай ёhоор, танкнууд ба авиациар дэмжэгдэhэн Сенегалай сэрэгүүд июлиин 30-да гүрэнэй урбалтаhаа уламжалан Гамбиин засагые гартаа абаhан революциин Верховно соведэй (ВСР) тала баригшадай эсэргүүсэлтые дараха hэдэлгэ гаргана.

Банжулhаа дамжуулагдаhан мэдээсэлнүүдhээ харахада, Францида тусхай hуралсал гараhан Сенегалай хүсэнүүд француз сэрэгэй техникээр зэбсэглэгдэнхэй байна. Тэдэнэр Гамбиин ниислэлые барандань шахуу (хотын оршондохи Бакауhаа бэшые) эзэлээ. Франс Пресс агентствын дурдаhанай ёhоор, Сенегалай бронетанкова подразделенинүүд хотын түбтэ вертолёдоор буулгагдаhан десанттай августын 2-то нэгэдэhэн байгаа.

Байлдаануудай үедэ эгээлэй зоной дундаhаа олон хүн гэмтэбэ. Июлиин 31-дэ Гамби худар добтолон ороhон Сенегалай сэрэгүүд шанга эсэргүүсэлтэтэй ушараа. Иимэ юумэтэй дайралдахабди гээд тэдэнэр хүлеэгээгүй байгаа гэжэ «Юманите» газетэ бэшэнэ. Банжулай хүн зон ВСР-эй талада тулалдана гэжэ тус газетэ тэмдэглэнэ.

Багахан саг соо дүүргэгдэхээр түсэблэгдэhэн зэбсэгтэ добтолгын удаарhан ушар буhалгаалан бодогшодые Гамбиин улад зоной олоороо дэмжэжэ байhые гэршэлнэ гэжэ мэдээсэлэй агентствэнүүд тусхайлан тэмдэглэнэ.

Японой ниислэл Токио дэлхэйн эгээн томо хотонуудай нэгэн гэжэ суурхадаг. Эндэ 12 миллион хүн ажаhуудаг гэжэ бүртгэлжэлэгдэнэ.

Токио гансашье Японой бэшэ, бүхы дэлхэйн промышленна, худалдаа наймаанай ба финансын түб боложо тодоронхой. Эндэ олон тоото завод, фабриканууд, томо томо банкнууд, худалдаа наймаанай фирмэнүүд, япон ба хари гүрэнүүдэй монополинуудай штаб-байранууд ажал хүдэлмэреэ ябуулжа байдаг юм.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Токиодо сакура гэжэ модон сагаан сэсэгээ дэлгэнэ; худалдаа наймаанай суута кварталнуудай оршодог Гиндза гэжэ район.

ТАСС-ай фотохронико.

ХААНА, ЮУН БОЛОНОБ

СУДАН АРАД ЭРИД БУРУУШААНА

БЕЙРУТ. Кэмп-Дэвидтэхи харата үгэсэлгэдэ оронoо хабаадуулха гэhэн hанаашалгые судан арад эрид буруушаана. Тэрээндэ хэрбээ оролсобол, араб оронуудhаа таhаран гансаардаха байха гэжэ Суданай Коммунис партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Эзз-эд-Дин Амер Ливанай «Нидаль аш-Шааб» гэдэг недели бүриин газетэдэ интервью үгэхэдөө мэдүүлээ. Ажалша олониитын улам ехээр дураа гутадаг болоhые hүнөөхэ гэжэ оролдодог Суданай засагаархид Сададай дэмжэлгээр мүрдэлгын аппарат захагүй хэрэглэнэ, патриодуудые хашана, хардана. Суданай бүхы эсэргүүсэгшэ хүсэнүүдэй хабаадалгатай национальна абаралын үргэн ехэ арадай фронт тогтообол, орон доторхи байдалые демократическа болгохо зам нээгдэхэ hэн гээд Суданай коммунистнууд тоолоно, — гэжэ Эзз-эд-Дин Амер тэмдэглэнэ.

СССР-эй ТЕХНИЧЕСКЭ ТУҺАЛАМЖААР

ДЕЛИ. Советскэ Союзай экономическа ба техническэ туhаламжаар Висакхапатнамда (Андхра-Прадеш штат) баригдажа байгаа металлургическа комбинадай нэгэдэхи доменно пеэшэнгэй барилгын талмай дээрэхи газарай хүдэлмэри дүүрэээ. Проектээр хараалагдаhанай ёhоор, жэл бүри 3 миллион тонно булад гаргаха хүсэтэй, орон доторхи эгээн томо хоёр домно энэ предприятида ашаглагдадаг болохо.

ШЭНЭ УЧИЛИЩИ НЭЭГДЭЭ

АДДИС-АБЕБЭ. Хүнгэн промышленностьда хүдэлмэрилхэ элдэб мэргэжэлтэдые бэлдэхэ техническэ училищи Эфиопиин ниислэлэй оршондохи Акка хотодо, бүд нэхэдэг фабрикые үндэhэ болгон нээгдэбэ.

Промышленностиин министр, Эфиопиин Ажалшадай парти эмхидхэхэ комиссиин (КОПТЭ) ЦК-гай гэшүүн Тесфайе Динка училищи нээлгын баярай ёhолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ, предприятиин дэргэдэ өөрын hуралсалай бааза тогтоогдохо доо, тус hалбарида шухала бэрхэ хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ туhа хүргэхэ болоно гэжэ тэрэ тэмдэглэнэ.

ДИЕГО-ГАРСИАДА ЯДЕРНА ЗЭБСЭГ ТОДХОНО

АНТАНАНАРИВУ. Диего-Гарсиа олтирогтохи сэрэгэй баазада США тон нюусаар ядерна зэбсэгүүдые тодхожо байна,— гэжэ Маврикиецүүдэй дайшалхы хүдэлөөн гэжэ партиин генеральна секретарь П. Беранже «Морисьен» газетын мэдээсэлые үндэhэ болгон мэдүүлбэ.

Энэ ябуулгада США-гай ЦРУ хабаадана, Баруун Европын зарим оронууд техническэ туhа хүргэнэ. Тиимэhээ Индиин океанай оршон тойронхи оронуудай олонниитые американ сэрэгэйхидэй хорото зэрлиг ябуулгада эсэргүү тэмсэлдэ элсүүлэн жагсааха шухала гэжэ П. Беранже тусхайлан тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

Дүлэтэ жэлнүүдэй баатарнууд

В. М. СЕРОВОЙ ДАЙШАЛХЫ НҮХЭР

Гүрэнэй II думын депутат, гурбан революцида хабаадагша, 1906 онһоо КПСС-эй гэшүүн байһан Василий Андреевич Чащинай түрэһөөр 100 жэл гүйсэбэ.

В. А. Чащин Пермскэ губерниин Серебрянка тосхондо хүдэлмэришэн-домеңщицигой бүлэдэ түрэһэн юм. Гурбан классай училищи дүүргээд, Сосьвын шэрэм шудхалгын заводто слесариин һурагшаар арбан хоёр наһанһаа ажалайнгаа намтар эхилбэ. 1895 ондо Сосьвоһоо Надеждинскын завод ошожо, слесарээр хүдэлбэ.

1900 онһоо залуу слесарь Надеждинск хотодо (мүнөө Свердловско областиин Серов хото) хүдэлмэришэнэй революционно хүдэлөөндэ оролсожо, 1905 оной декабрь һарада Ураал дээрэхи Мотовилихада болоһон зэбсэгтэ буһалгаанда хабаадаба.

1907 ондо В. А. Чащин Пермскэ губерниин хүдэлмэришэдэй зүгһөө гүрэнэй II думын депутадаар һунгагдаба.

1907 оной февральда, хоёр хоноод гүрэнэй думын заседаниин эхилхээ байхада, депутат-большевигүүдэй бүлэгэй гэшүүд (В. М. Серов, А. П. Вагжанов, В. А. Чащин, бусад) Владимир Ильяч Ленинтэй уулзаба. Революциин агуу ехэ ударидагшатай уулзаһан тухайдаа В. А. Чащин иигэжэ бэшээ һэн:

«Владимир Ильичэй ямар нэгэ тодорхой юумэн тухай шанга асуудал табижархихадань, харюусаха мүрөө оложо ядан, тулгардашахаб гэжэ һанаагаа зобоо һэм. Залуу байгааб (ойродоол 26-тай). Политикадаһье хүсэд шэлжэн ороогүй ябааб. Зүгөөр айһамни дэмы байшоо».

Тэрэ үедэ В. И. Ленин Петербургта дүтэшэг Финляндиин Куокалла станциһаа партиин бүхы ажал ябуулганнуудые залан хүтэлбэрилдэг байһан юм. Гүрэнэй II думада социал-демократи ямар тактика баримталха ёһотойб гэһэн Ленинэй тодорхой заабари абаха зорилгоор большевик-депутадууд Куокалла ошоо.

«Таһалгадань ороходомнай, тон зүлгы зохидоор тэрэ маанадые хүлеэн угтажа абаба. Бултантаймнай нүхэр ёһоор мэндэшэлэлсээ. Ленинэй тон жэнирэй зан абари заха газарһаа ерэһэн намда угаа зохидоор үзэгдэжэ, эсэслэшэгүйгөөр тэрээндэ этигүүлбэ. Ямар нэгэ асуудалаар дума дотор хүдэлмэри ябуулха тухай гү, али меньшевигүүдтэй эбээ таһарһан тухай тэрэнэй тодо хурсаар хэлэжэ байха зуурандань, түргэн харасатай хёрхо нюдэдынь ошотоһон мэтээр үзэгдэхэдөө, улам бүри өөртөө найдуулжа шадаа һэн... Түрүүшынхеэ ерэхэдээ, Владимир Ильичэйдэ удаан болёбодни. Партиимнай оюун бодол байһан, эгээл дүтымнай нүхэр мэтэ энэ хүнтэй баяр баясхалангай онсо мэдэрэлдэ абтан хахасаа һэмди».

Дума доторхи большевистскэ фракциин саашанхи ажал ябуулгада хабаатай В. И. Ленинэй заабаринуудые депутат-большевигууд тэрэ удаа уулзахадаа абаба. Һүүлээрыньшье тэдэ Ленинтэй нэгэнтэ бэшэ уулзаһан байха юм.

Социал - демократическа фракциин ажал ябуулгые В. И. Ленин үзэл бодолой талаар хүтэлбэрилжэ, депутат-большевигүүдые али болохоор дэмжэжэ, зоригжуулжа, дума доторхи шанга тэмсэлдэ тэдээндэ туһа хүргэлсэжэ байһан юм.

РСДРП-гэй Петербургын комитедэй, мүн В. И. Ленинэй өөрынь даабаряар В. А. Чащин Петербургын хүдэлмэришэдэй дунда партийна хүдэлмэри ябуулһан, боложо байгаа үйлэ хэрэгүүдэй удхые тэдээндэ тайлбарилһан байха юм.

1907 оной июльда хаанта засагай захиралтаар Гүрэнэй II дума тараагдажа, хүдэлмэришэдэй депутадууд, тэдэнэй тоодо В. А. Чащин сүүлэгдэжэ, хаатаргада сүлэгдэбэ.

Хаатаргада байхадаа түрмэдэхи университедтэ тэдэ угаа оролдосотойгоор һуралсадаг һэн. Тэндэ В. М. Серов В. А. Чащинда ород хэлэ зааба, К. Маркс, Ф Энгельс, В. И. Ленинэй зохёолнуудые шудалхадань туһалба.

Хаатаргынгаа болзорой дүүрэхэдэ, В. А. Чащин 1912 ондо Хүдэриин волостиин Творогово тосхондо наһаараа байхаар эльгээгдэбэ. Большевигүүдэй бүлэгэй даабаряар нютагай таряашадай дунда политическэ хүдэлмэри тэрэ ябуулба.

1917 оной февралиин революциие Прибайкалида угтаһан Чащин хүдэлмэришэдэй, солдадуудай болон таряашадай депутадуудай Верхнеудинска Соведэй депутат боложо, Совет засагые тогтоон бэхижүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, В. М. Серов, Т. М. Сенатарецкитэй хамта меньшевик, эсэрнүүдэй уршагта ябадалые элишэлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулһан юм.

Революциин замда нилээд һаад бэрхэшээлнүүд ушардаг һааб даа. Байгал шадархи нютагуудта революциие хүгжөөн гүнзэгырүүлхэ хэрэгтэ В. И. Ленинэй зохёоһон Апрельскэ тезисүүд болон РСДРП-гэй VII (Апрельскэ) конференциин шиидхэбэринүүд тон шухала үүргэ дүүргэһэн юм.

Хүдэлмэришэдэй, солдадуудай болон таряашадай депутадуудай Совед хүдэлмэридэ эдеэ хоолой, хубсаһа хунарай, мүнгэ зөөриин талаар хүндэ бэрхэшээлнүүд ушараа һэн. Жэшээнь, Верхнеудинска Совет бүри тогтоһон түрүүшынгээ үдэрнүүдтэ бүгэдэ арадые эдеэ хоолоор жэгдэ хангахые оролдон. бии байһан бүхы нөөсэнүүдые элирүүлхын тула бүлэг депутадуудые уялгалһан байха юм. Тиигэжэ Совет эдеэ хоолой хойноһоо хиналта тогтообо. Тус бүлэгтэ В. А. Чащин оролсоо һэн.

1918 оной август һарада Забайкалида Совет засагай унагаагдажа, Шэтын сагаантанда ээлэгдэхэдэ, В. А. Чащин Благовещенск ошобо. Тэндэ сагаантанда ба хари гүрэнэй булимтарагшадта харша зэбсэгтэ буһалгаа бэлэдхэхэ талаар хото. хүдөөдэ ехэ хүдэлмэри ябуулһан РКП(б)-гэй нюуса комитедтэй тэрэ холбоо барисаа байгуулба.

1920 ондо Амар мүрэн шадар Совет засагай дахинаа тогтоогдоходо, В. А. Чащин Благовещенск хотын Совнархоздо Амарай областиин промышленностиие эрхилэгшын туһалагшаар хүдэлөө.

1925 онһоо тэрэ Москвада Арадай ажахын дээдэ советтэ, һүүлээрнь шарико-подшипниково 1-дэхи заводто цехэй начальнигаар ажаллаба. 1934 ондо Промышленна академи түгэсхэжэ, инженерэй диплом абаба. 1945 онһоо 1957 он болотор Москвада эрдэм-шэнжэлгын институтда хүдэлбэ.

Гурбан революцида болон социализм байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадаһан В. А. Чащин Ленинэй, Эсэгэ Ороноо Хамгаалгын 1-дэхи шатын орденуудаар, олон медальнуудаар шагнагдаһан юм. Алдар габьяата ветеран 83-тайдаа наһа бараа һэн.

Д. ЦЫРЕНОВ.

Цырен-Дондок Хамаев
ХЭНЗЭ НОГОО[Н]
Романһаа хэһэг

Дайнай һүүлэй хүшэр жэлнүүд тухай роман соо хэлэгдэнэ. Романай гол герой болохо Гонгор дайгаа дүүргэлсээд, нютагаа шархатанхай бусани. Урдань партизан ябаһан, бүхы наһаараа колхозой түрүүлэгшээр ажаллаһан Гэлэг Гармаевич тэрэниие баяртайгаар угтана. Тэрэ үбгэрөө. Тиимэһээ Гонгорые өөрынгөө орондо оруулха хүсэлэнтэй.

Гонгорой дуратай басаган дайнда ябахадань наһа баранхай, энээн тухай гэртэхиниинышье дуулгаагүй байгаа.

Хүсэ хүрэжэ шадаагүйһөө колхознигууд орой намар болотор таряагаашье хуряажа үрдеэдүй. Хани нүхэрөө алдаһан Гонгор зүрхэеэ шангаар барижа, ерэһэн үдэрһөө бэрхэшээлнүүдтэй тэмсэжэ ороно.

Һүүлдэнь нютагайхидынь түрүүлэгшээр һунгана. Ажабайдалай сохисо тэрэнэй һанаае мохооногүй. Гонгор улам оролдосотойгоор хүдэлжэ, бүхы арга болбижоёо хэрэглэжэ, колхозоо урагшань татахые оролдоно.

I.

НЮТАГАА харахаяа Гонгор тэсэжэ ядан ябаба. Дайралдан гэхэдээ, эбдэрдэг яндан полуторка машина байжа, үдэрөөр гэртээ хүрэжэ ерэхэ юм аад лэ, харгыдаа хоноходо баатай болоһон юм. Жолоошониинь кузов дээрэ түлеэ хаяһан, юрэдөө, машинынгаа найдамгүйе мэдээл гээшэ ха, хоноходо болоходоо, һуужа ябагшадта:

— Буужа дулаасаха болос хет, — гэжэ хоорондоо нэмэбэ, — Тэрээхэн түлеэгээ түлижэ дулаасаарайгты. Би машинаяа носохом... Хяабарагш, зобоохонь ха гү?..

Унтангүй дааража хоноһониинь, ялхитай муу харгыда һэжэрүүлжэ, дондоржо зобоһониинь зүүн добын шобогор орой гарахадаа, нэгэн доро мартагдажа, нюдэниинь һэргэг, сэдьхэлынь хүнгэн болоһондол болоодхёо һэн. Юундэшьеб даа, түрэһэн нютагайнь агаар энэ хирэдэ ундан аршаан шэнгеэр һанагдаадхиба. Гоё дирхо болоходоо, машина зүг татажа, толгойгоо бултайлгаһан жолоошон:

— Нүхэр лейтенант, энэ нютагта буухам гээ бэлэй гүт? — гэжэ асууба.

Түрүүшын хярмаг саһан соо тобойлдон харагдаһан нютагаа шэртэн, буухаяашье мартаһан Гонгор олиггүй түргэн:

— Тиигээ, тиигээ, — гээд, рюкзагаа газарта пүс гэтэр хаяжа, доошоо дэбхэржэ бууба.

Аймаг ошоһон харгыгаар машина сэхэ урагшалжа, Гонгор тэргын харгыгаар нютаг тээшээ гэшхэлбэ. Албанда мордохыень урдахана Шэнэһэтэнь ямар байгаа һэм, тэрэл зандаа аад, үргэлжэ сайраһан саһан соо гэрнүүдынь үндэр, һархагар янзатайгаар үзэгдэнэ. Нюдэндэ торсолдоһон юумэн бүхэн түрэл дүтэ, даншье һаа танил байхаһаа гадна, үнгэрһэн ажабайдалайнь зураглалнуудые һэргээжэ, сэдьхэлдэнь бүришье таатай мэдэрэл асарна.

Тээ тэрээхэн хотоной зүүн тээхи шугынь түргэлыш гэхэндэл, даллан дуудана хэбэртэй. Үхэр нюдэ, улаагана, долоогоно түүхэн эдир наһанайнь мүр сараа тэндэ үлэшөөд, мүнөө-мүнөө өөрһеэнь хоргодохоёо байһандал үзэгдэбэ. Инаг дуранайнь һабагша бургааһан, модон бүхэнэйнь һалаа мүшэр доогуур хүрмэлдэн, үглөөнэй тунга шүүдэр шэнги һубхатана... Мойһоной һалбарһан тэрэ хабар, дайнда мордохынгоо урда, Дулматаяа хэдэн һүни энээхэн шугыгаар сэнгэн зайгаа һэн.

— Юунэйшье болоо һаа, тэсэжэ хүлеэхэб. Гансал амиды мэндэ бусажа ерээрэйш, Гонгорни, — гээд Дулмынгаа шангаар хүзүүдэжэ, мордолгын урда һүни хэлэһэниинь һанагдажа, хада руу шуумгай буужа ябаһан Гонгорой нюдэн тиишэдэ эжэгүй буляалдаба. Дулмын дулаахан уралай амисхалые, сээжыень тулаһан түнтэгэр хатуу хүхэнэйнь саана зүрхэнэйнь шангаар түбэрэн сохилхые мэдэрэн, Гонгор нэгэн амин болошоһондол, удаан табингүй байгаа һэн. Һэрюухэн һэбшээндэ туулгаһан мойһоной хоншуухан «хангал Дулмын энхэрэл, мүнхэ ажабайдалай гэрэлтэ үдэр руугаа дуудаһан, хэтэдээ сэнгэгты, жаргагты гэһэндэл байгаа бэлэй.

Үүр сайжа, үдэр болохо болошоһон хойно тэдэ хоёр гэртээ ерэжэ, мордолгондонь абаха юумыень бэлдэһэн юм. Хүбүүнэйнгээ хэлэдэгшьегүй һаань, дурлалсаһыень эхэнь таажа ойлгодог, хожомоо хэзээ нэгэтэ гэр бараандаа оруулхыень хүлеэдэг байгаа. Тэрэ үглөөгүүр Гонгортоёо хахасахадаа, Дулмые бэри мэтэ таалаад абаһан юм. Эхэ инаг хоёроо Гонгор урмашангяар хаража, энеэбхилэн зогсоо бэлэй.

Жэл шахуу бэшэлсээд, бэшэгынь таһалдажа, энэ үдэр хүрэтэр Дулма тухай Гонгор мүртэй юумэ дуулаагүй. Удаан харюу абажа ядахадаа, юун болоһон тухайнь дуулгахыень эжыдээ хандаһан юм. Өөрөө һайн яба, баран булта мэндэбди гэхэһээ бэшэ, эжыньшье урагша абажа үгөөгүй, хүбүүнэйнь һанагшаар, хоёрой хоорондо хабшуулдан орогшо аа гүб гэһэндэл, барюубтараар байгаа. Али хадамда гарашоо гү гэхэдэ, Дулма яашье тиигэхэ зэргэгүй, теэдшье дүтэ нааша таарамааршье хүн һанагдажа үгөөгүй һэн. Мүн баһа хажуугаарнь һэжэгшье түрөөд абаха, бү мэдэ даа, магад, шархатаад, яагаадшьеб албанһаа бусаһан нэгэнтэй хубии заяагаашье холбоо юм аалам. Ондоо яба гээбши, ошожо ерэхэдээ, эгээ дүтынь хани нүхэр Ухаанханшье харюу үгөөгүй...

Иигэжэ һанаагаа тэгшэлһэн, гайхахые гайхажа бараһан Гонгор амиды мэндэ бусабал, ушар удхыень тайлбарилна аабзаб даа гэжэд, орьхихо баатай болоһон юм.

Удангүй гэртээ орохонь. Дүтэлхэ тумаа түрэһэн эхээ, инаг хайрата Дулмаяа һанахань түргэдэнэ. Олон-олон үдэр һанааень зобооһон юумэниинь мүнөө элирхэнь ха юм даа.

Саһанай ороһооршье, амитай амитанай мүрлөөгүй, үйтахан хобол тэргын харгыгаар томо кирзовэ сабхяараа мүр тамгалан, жабарлиг һэбшээшье мэдэрэнгүй гэшхэлнэ. Шугын ойртоходо, харгын хойто талада хэр үгһаа анзаһаар хахалагдадаг таряанай газар байдаг һэн. Энэ болотор холуур хаймадан, шумуухан ябаһан Гонгор поли тулаад, хуряагдангүй һууһан таряа харахадаа, гэнтэ гайхажа, бард гэн, дороо зогсошобо. Үгы даа, яахадаашье һамараагүй, үнэхөөрөө хоолостоёо һууһан таряан ха юм. Мэтэр түргэн элхадалаар дүтэлжэ, хэды хоолос таһалжа абаһаар, альган дээрээ үйрүүлжэ үзэбэ... Ургасань муу: эшэнь набтархан, ороһониинь хоршогор аад, жэжэхэнүүд, тэрэ мүртөө тоотой үсеэхэн, гайтайханаар гандаһаниинь ойлгосотой болобо. Теэд юундэ хурьянгүй орхёо гээшэб? Урдеэгүй, хүсэ хүрөөгүй гү, али голожо, малай гэшхэдэһэн болгоод һалгахаяа һанаа гү? Лабынь арбаад десятина газар хэбэртэй: лэбшэгэрээрээ ойроо хүргэгдэнгүй, тэрэ хэбээрээ хэбтэбэ.

Эрхүү хотын түмэр замай станци дээрэ хэдэн хоногой урдахана тохёолдоһон ушар элихэн һанагдажа, нюдэндэнь харагдажа, шэхэндэнь дуулдажа байхадал гэбэ. Поездын зогсохо һамбаанда перрон дээрэ гараад тамхилжа байтарнь, хэншьеб даа, дүмүү аалихаар хамсыһаань татаба гээшэ. Арба хүрөөгүйхэн, шарахан үһэтэй, шэл сэнхир нюдэтэй, шуһагүй хүхэ сагаан нюуртай хүбүүхэн:

— Дяденька, хилээмэтэй гээшэ гүт?— гэжэ асууба.

«Гэдэһэнш ехээр үлдэнэ гү» — гэжэ шууд лэ асуужархин алдаад, зүүдэнһөө һэриһэндэл, досоогоо гансата ёг гэжэ:

— Эжы, абатай гүш даа? — гэжэ асууба.

Хүбүүхэн үниншэй абхуулагдаагүй һаглагар ута үһэтэй толгойгоо гунхуулан ганзагалжа, халта шэшэрэнги хоолойгоор:

— Абамни дайнда баатар шэнгеэр унаа юм. Эжытэйб. Тэрэ байна,— гээд шүрдэгэрхэн хургаараа халаһатай хүүртиг үмдэһэн, хонхойлдожо саана оршоһон нюдэтэй, ойроо үшөө гурбан багахан үхибүүдтэй эхэнэр тээшэ зааба.

Тэрэ эхэнэр эрьежэ, түргэн саашаа харашаба. Нюдэн дээгүүрнь халта үһан гүйшэбэ ха гү гэжэ Гонгор обёороо һэн.

Айхабтар ган жэл боложо, Сибириин аласаар хаа хаанагүй мууса ургасын ургаһан тухай Гонгор дуулаһан байгаа.

Рюкзак соонь хүбэриг хилээмэн , хэдэн монсогор сагаан саахар үлэһэн байжа, дайнда нүхэдөөрөө һүүлшынхеэ хубаалдажа һураһан тула, иимэ ушарта үгы гэжэ шадахагүй байба.

— Эндээ хүлеэжэ байгаарай. Би сагтаа,— гээд вагондоо гүйжэ ороод, өөрынгөөшье хоолойдо хэхээ үлөөнгүй, хилээмээ саахартайгаар асаржа һарбайба...

— Дяденька, ой-е, ехэ һайн даа,— гээд, хүбүүхэн нюдэ сабшаха зуура хүзүүдэжэ, хасарыень шоб байса таалажархёод, гэдэргээ эрьехэдээ:— Энэ хүн ехэ һайн хүн,— гэбэ.

Эхэнь хоёр-гурба дахин толгойгоо дохижо, зүрхэн тушаагаа гараа асаржа, баярые хүргөө һэн. Хоёр ехэшэгынь нэгэ багань олзо бэлэ[...] баалдан эдихээ, эхээ[...] шобо.

Эгээ мүнөө тэдэнэр[...] мууханшье һаа, һулаг[...] һотой таряа үзүүлээ [...] гансаш орооһо [...] оролдосотойгоор түүж[...] һэн.

Хүндэ бодолдо абт[...] лиин хажууда гаргаг[...] ягдаһан томо шулуун [...] һуушахадань, нютагаа [...] тугаарайнь хүхюун зан[...] жа, нюдэнэйнь урда бү[...] манан тогтобо. Хорин [...] зуунхай, бэгзыжэ, даа[...] тооной һууба. Айхабтар [...] хүндэ дайн байлдаан, [...] урма баяр, үлэсхэлэн [...] энэ саг сэдьхэл бод[...] сүмэ харбажа, бодоһон [...] лынь үһан тээрмын м[...] эрьежэ, хэһэг хэһэгээр [...] юумэ һэргээбэ. Доторо[...] сэхэ шиидэһэн ямар[...] долдо абтангяар, мүрые[...] раһан рюкзагаа шар[...] зүүн гараараа заһажа, [...] үндыгөөд, сэхэ гэшхэн, [...] аһан зүүн захада, шугын [...] да, добо дээрэхэнэ [...] гэртээ ороо һэн.

Гэртэнь хэншье үгы, [...] соо носожо байһан га[...] тухайлхада, эжынь һаяш[...] раһан, юрэдөө, холо о[...] хэбэртэй. Юумэ-хүүм[...] хуу урданайхяараа таб[...] тиихэдэ хоёр нарай х[...] буланда хаалгатай [...] Хөөрхэн сагаан хурьгад [...] нэй нээгдэмсээр, эжэ [...] маараладашоо. Гонгор м[...] горхон толгойнуудыень [...] сэгээжэ эрхэлүүлэн [...] зүүлбэ. Ехэ болгогдоһон [...] соо ханаһаа дабхаряагүй [...] нюдэтэй, шанаархуу нюу[...] дэрбэгэршэг шэхэтэй, һ[...] наа абадаг, үсэдшэгөөр [...] даһан нимгэн уралтай [...] дүрэ харагдана. Дайнай [...] хын урда Гонгор иимэхэн[...]

Тиигээд эльгээһэн дүр[...] хэниинь шэлтэй тэбхэрх[...] рэ соо хойно хойноһоо [...] рылгэн табяатай. Гонгор [...] тэлжэ, һонирхон хараба. [...] дундань Дулмын дүрэ [...] тэй. Мүн даа, Дулма! һ[...] хуулһан дүрэнь гээшэ ха. [...] мын иимэ дүрэ тэрээнд[...] Гонгор улам дүтэлжэ, [...] жа харахадаа, дайнда үг[...] бэшэг хүлеэжэ зободогоо [...] сан, хүндөөр һанаа ал[...] модон орон дээрэ ош[...] һуушаба.

— Холой, холой! — [...] эжынь шарьяа хоолой эн[...] дэ дуулдажа, Гонгор то[...] нюсэгэн зандаа газааша[...] рашаба.

— Бурхан зайлуулм[...] Гонгорни ерэшоо гээшэ[...] — гээд бургааһаяа ба[...] зандаа эжынь зогсоһон [...] мугдыса урдаһаань таб[...] ба. Хүбүүгээ хүзүүдээд, [...] гой түрүүгүй таалажа б[...] даа, нюдэнһөөнь нэрэгүй [...] боһон гоожоо һэн.

— Баарһамни, ерэбэ ха[...] ши даа. Юрэдөө, һанаа[...] дүүрэбэ. Хойноһоошни [...] баржа, сайнгаа дээжэ ото[...] гэжэ байгааб. Һүүлэй үед[...] шэгшье хүлеэһэн гээшэм [...] Орожо ерэнэ аа гү гэжэ [...] зааш гараад, машинаһаа [...] һан хүниие хараашалха [...] Болоо, болоо ерэһэнш. [...] за-а, ороё, ябая. Юунд[...] тойлдошообибди даа,— [...] гарһаань дүнгөөдхибэ.

— Эжы, хонидоо ха[...] гүйлши.

— Хаяа-аа, яахашниб, [...] ошохогүй,— гээшье һа[...] Гонгор гүйдэлөөр ошожо [...] хадаа:

— Хаая, хаая, бэдэржэ [...] бохош,— гэбэ. Хүбүүн[...] хоолой урданайхидаал хо[...] бэшэ, һөөлдэнгир, буд[...] дуулдаба.

Гэртээ орожо, дэгэлээ [...] лаһан хойноо:

— Эжы, бэеш һайн гү [...] — гэжэ асууба.

— Яашахань һэмбиб [...] Аһалдаад лэ байнаб. Ү[...] муу зүрхэмнайл хаа-яа [...] дүүлэгшэ. Удэшэндөө хон[...] харуулда ябаа бологшоб [...]

— Үдэрынь өөрынгөө, [...] шэндөө колхозойнгоо хон[...] харадаг хүн гүш даа? — [...] Гонгор зүгаатайгаар хэлэ[...]

— Дэ-е, хоёр толгой ю[...] мнай эртүүр хүрьгалаад, ү[...] гүй намда сайгааш һүлэх[...] хэрэгтэй болоно. Яахаб[...] тезд. Байза, шимни даар[...] гэдэһээ һайсахан үлдэжэ [...] бэ ёһотойш даа. Эдеэгээ [...] дэхэм,— гээд, ушаагаа тойро[...] бүмбэрхэдэнь, Гонгор бар[...] ханада ошожо, Дулмаһаа [...] дзеэ һалгаангүй байһаа, [...] малагдаһан үнинэй асууда[...] һураба.

— Эжы, наашаал даа.

— Юун болооб даа, хүбү[...] — гээд эжынь тэрэ дороо [...] ронь ерэбэ.

(Эхин. Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

Улаан-Үдэ станцида билет худалдагшаар Галина Цынгеевна Дамбаева хэдэн жэлэй туршада хүдэлхэ зуураа, хүн зондо хүндэтэй болонхой. Тэрэ коммунис ажалай ударник юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. Ц. Дамбаева.

М. СУТУРИНАЙ фото.

ХОТО худөөгэй hонин

ОРОШОДТО АЙЛШАЛАН ОШОБО

Джилиндын совхозой холын бэлшээридэ оронуудые харууһалжа байгшадта Баунтын районой комплексно бригада ошобо. Бригадын бүридэлдэ районой больницын ахамад врач нүхэр Астапова, врач нүхэр Лесина, районой партийна организациин секретарь нүхэр Чунавлева гэгшэд оруулагдаһан байгаа. Эдэнэр оро үсхэбэрилэгшэд Михаил Николаевич Карпушкинай, Владимир Алексеевич Догончиной гэр бүлынхидые медицинын, худалдаа наймаанай талаар хангаһан байна.

Арадай депутадуудай райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Тиунов, КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Чунавлев гэгшэд оро үсхэбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөө үнгэргэбэ.

Бригадын гэшүүд удаадахи ээлжээндээ Амаладай совхозой, Иқадай фермын орошодто ошохоор түхеэржэ эхилбэ.

А. ЦЫРЕНОВ.

Баунтын район.

БАГШАНАР АМАРНА

Сухая гэһэн тосхондо дүтэхэнэ гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой мэдэлэй «Байгалай долгинууд» гэһэн амаралтын байшан бии юм. Эндэ республикын район бүхэнһөө багшанар ерэжэ амардаг. Һуралсалай жэлэй удаа байгаалиин үзэсхэлэн оршондо сэнгэжэ, хүсэ шадал, тэнхээ тамир нэмэжэ бусахада аятайл даа.

Энэ жэл эндэ хамта дээрээ 400 хүн амарха. Мүнөө дээрээ 200 хүн «Байгалай долгинууд» гэһэн байшангай хүдэлмэрилэгшэдтэ баяр баясхалан хүргөөд, нютаг нютагтаа харинхай.

— Амарагшад хон-жэн, уйгай байдалда дурагүй юм. Тиимэһээ нинтын соёлой удхатай хэмжээ ябуулганууд саг үргэлжэ үнгэргэгдэдэг, —гэжэ республикын гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй байшангай директор Е. Д. Сулейманова хөөрэнэ.

Тус байшангай методист Г. Е. Горбова энэ талаар эмхидхэлэй ехэ шадабари гаргадаг. Дуу, хатарнууд зэдэлдэг, уран зохёолшодтой уулзалганууд болодог. Гэхэһээ гадна, багшанар аяншалга, экскурснар ябахадаа, хэшээлнүүдтээ хэрэглэхээр борбоосгой, элдэб дүрсэт й модо, гэшүүһэ гэхэ мэтэһээ эхилээд хэнэйшье һайхашаамаар байгаалиин бүтээлнүүдые суглуулдаг.

Г. ТУРТУЕВА.

Кабанскын район.

АШАТАЙ ТУҺАТАЙГААР...

«Солнечный» гэһэн һурагшадай ажалай ба амаралтын лагериин түлөөлэгшэдтэ «Георгиевский» совхозой хүтэлбэрилэгшэд тодорхой даабари үгэһэн юм. Зунайнгаа сүлөө сагые өөһэдтөөшье, түрэл ажахыдаашье ашатай туһатайгаар үнгэргэхые эрмэлзэһэн эдиршүүд мүнөө 2036 хурьга харууһалжа байнхай. Эндэ гол түлэб ахалагша классуудай һурагшад хүдэлнэ. Һурган хүмүүжүүлэгшэд Д. Цыдыпов, А. Гармаев эдэнэрэй ажалай дүй дүршэл олоходонь саг үргэлжын туһаламжа үзүүлнэ. амаралтыень зүбөөр эмхидхэнэ.

Үхибүүд һайнаар хүдэлхэһөө гадна, спортоор өөсэ һоридог, элдэб мүрысөөнүүдтэ хабаададаг. Политическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тодорхой түсэбөөр бэелүүлэгдэнэ.

Бригадын гэшүүд хурьгадайнгаа шэгнүүрые сүүдхын, туршада 100 — 120 граммаар нэмээхэ зорилготой юм. 9-дэхи классай һурагша Галина Николаева бригадираар томилогдонхой.

Ю. МАНУЕВ.

Хориин район.

футбол

ТҮРҮҮШЫН ХАХАДАЙ ДҮН

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг футболистнуудай дунда ээлжээтэ уулзалганууд боложо дүүрэбэ. Манай зоны футболистнууд эндэгээр наадаанайнгаа нэгэдэхи хахадые түгэсхэбэ.

Владивостогой «Луч» команда хэдэн нааданай туршада эрхимлэжэ ябаһан һаа, һүүлэй уулзалгануудай дүнгөөр гэдэргээ сухариха баатай болобо. Эдэнэр Эрхүүгэй «Звездада» 2:0. Ангарскын футболистнуудта 3:1 тоотойгоор шүүгдэһэн байна. Түрүү һуури эзэлһэн Барнаулай «Динамо» команда һүүлэй хоёр уулзалгада айлшаар ошоошье һаа, гурбан очко абажа шадаа. Жэшээнь, эдэнэр Свердловскын «Уралмаш» командада айлшалхадаа, талмайн эзэдые 0:2 тоотойгоор илаһан. харин Нижний Тагилай «Уралец» командатай 1:1 тоотойгоор тэнсэһэн байна.

Хэдэн нааданай урда тээ мүрысөөнэй таблица толгойлжо ябаһан Ангарскын «Ангара» команда һүүлэй үедэ айлшаар ябахадаа шүүгдэ шүүгдэһээр хойшоо түригдэһэн юм. Мүнөө хоёр наада гэртээ үнгэргэхэдөө, хоюуландань илажа, хоёрдохи һуури эзэлбэ. Мүн «Уралец» команда һайн байдалтай. Эдэнэр хоёрдохи уулзалгадаа Рубцовскын «Торпедые» 1 : 0 тоотойгоор диилэһэн байна. Тиихэдэ Омскын «Иртыш» Тюмениин «Факелые» — 3:0, Красноярскын «Автомобилист» Новосибирскын, Ново-Кузнецкын футболистнуудые 2:0, 1:0, Томскын «Манометр» эдэ командануудые 4:0, 4:1 тоотойгоор шүүһэн байна.

Манай «Локомотив» командын футболистнууд һүүлшын уулзалгада Перминн «Звездада» айлшалхадаа, талмайн эзэдтэ 3:1 тоотойгоор шүүгдэхэдээ, хэдэн һуури гэдэргээ сухарижа, мүрысөөнэй таблицада һүүлшын һууринуудай нэгэндэ түригдэбэ.

Уншагшадай анхаралда нааданай түрүүшын дүхэригэй түгэсхэлэй таблица толилогдобо.

Команданууд	наадаа	шүүгээ	тэнсээ	алдаа	бумбэгэ	очко
«Динамо» (Барнаул)	16	9	4	3	24—11	22
«Луч» (Владивосток)	16	9	3	4	28—14	21
«Ангара» (Ангарск)	16	10	1	5	25—14	21
«Иртыш» (Омск)	16	10	0	6	29—16	20
«Уралец» (Ниж.-Тагил)	16	7	6	3	18—10	20
«Автомобилист» (Крас.).	16	7	6	3	17—12	20
«Уралмаш» (Свердл.).	16	7	3	6	22—16	17
«Манометр» (Томск)	16	6	3	7	21—20	15
«Звезда» (Пермь)	16	6	3	7	16—20	15
«Звезда» (Эрхүү)	16	6	3	7	17—21	15
«Запсибовец» (Н-Куз.).	16	6	3	7	16—23	15
«Амур» (Благовещенск)	16	5	5	6	18—17	15
«Амур» (Комсомольск)	16	5	4	7	14—11	14
«Локомотив» (Улаан-Үдэ)	16	5	4	7	15—19	14
«Торпедо» (Рубцовск)	16	6	1	9	29—27	13
«Факел» (Тюмень)	16	4	3	9	14—24	11
«Чкаловец» (Новосиб.).	16	1	2	13	4—42	4

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» августын 1-дэ үнгэргэгдэһэн 31-дэхи тираж.

«49-һөө 6-ень тааха»: 18 — хүнгэн атлетикэ, 32 — фигурна һолжоролго, 36 — авиаспорт, 43 — городки, 47 — туризм, 49 — даам.

«36-һаа 5-ень тааха»: 14 — академическэ һэлюурдэлгэ, 20 — далбагата спорт, 34 — ногоон дээрэ наадагдадаг хоккей, 35 — шайбатай хоккей, 36 — авиаспорт.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Үбһэ сабшалгаяа хурдадхаха» — түрүү бэшэг. «Һогообори үбһэн — һүридэ нэмэри» — тэжээл бэлэдхэлгэдэ зорюулагдаһан материалнуудай суглуулбари. «Л. И. Брежнев Э. Хонеккертой хани ёһоор уулзаба» — ТАСС-ай материал.

Хоёрдохи хуудаһанда. «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». «Үйлэдбэреэ үргэдхэн, экономикоёо бэхилэн» — Г. Клепиковэй статья. «Буряадай АССР-эй Верховно Совет Президиумдэ». «Үүлтэр һайжаруулгын хүдэлмэриин һайн ба муу талануд» — республикын аукцион - выставкэһээ тоосоон. «Редакцида ерэһэн бэшэгүүд» — суглуулбари. «Түрэл орон доторнай» — ТАСС-ай мэдээсэлнүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһанда. «Доржи Банзаровай ажабайдалай һүүлшын жэлнүүд» — С. Зангеевагай статья. «Социалис оронуудта» — ТАСС-ай суглуулбари. «Бүмбэрсэг дэлхэйн һонин» — ТАСС-ай корреспондентнүүдэй хилын саанаһаа эльгээһэн тобшо мэдээсэлнүүд. «Хитад ба американ буу зэбсэг бэлдэжэ» — АПН-эй материал.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Ажабайдалые үнэн зүбөөр харуулхые оролдогшоб» — РСФСР-эй арадай артистка З. Кириенкотэй хэһэн хөөрэлдөөн. «Спортивна долгин дээрэ» — суглуулбари. «Уншагты, һонирхохол байхат».

САГААН УЛААРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай сэлмэжэ, бүрхэжэ байха, республикын диилэнхи нютагуудта бороо орохоор хүлеэгдэнэ. Зүүн урдаһаа секундын 7—12 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Үдэртөө 18—23 градус дулаан байха.

Республикымнай нийслэл Улаан-Үдэдэ сэлмэлгэтэй, бүрхэлгэтэй байха, хирэ-хирэ болоод бороо орохо. Үдэртөө 20—22 градус дулаан болохоор багсаамжалагдана.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05—«Синдикат 2» (5-дахи сери). 11.20—«Новая сказка»—мультфильм. 11.25—«Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 12.20 Шэнэ һонин. 15.10—Дамжуулгын программа. 15.15—Шэнэ һонин. 15.35—Латвиин телестудиин баримтата фильмүүд. 16.55—«Ород хэлэн».

Улаан-Үдэ. 17.05—«Байгал» —программа. 17.35—«Партийна манай хэрэгүүд» гэһэн циклһээ. 18.00—«Хамаг юумэ мэдэхэ дуратайб»—киножурнал.

Орбита. 18.15—«Дохёогоо үгыт, горнистнар». 18.40 — «Шатарай һургуули». «Танилсагты—шатар» 1-дэхи дамжуулга. 19.10 —Мультфильм. 19.45 —«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Сэхэ хөөрэлдөөн». 20.30 — «Ромео и Джульетта» —фильм-балет. 20.50—«Синдикат 2» (6-дахи сери). 22.00— «Время». 22.35—«Эб найрамдалда ба хани барисаанда зорюулагдаһан дуунууд, хатарнууд» —концерт. 23.50— «Мүнөөдэр —түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00—«Үхибүүдтэ» «Всмотритесь в это лицо» — уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 13.50—«Спорт-клуб». 14.50—Ленинскэ комсомолой шангай лауреат Москва хотын залуушуулай ба студентнэрэй хоорой концерт. 15.10— «Һурган хүмүүжүүлэгшэ»— тележурнал. 15.40—Камерна хүгжэмэй концерт. 16.10—«ПТУ-да ямар юумэндэ, хайшан гэжэ һургадаг бэ?». 16.40—«Салават —залуу наһанай хото»—баримтата фильм.

Орбита. 17.05 — «Объектив». 17.35—Концерт.

Улаан-Үдэ. 18.10—«Почитайка»—клуб. 18.35—Соносхолнууд. 18.45—Мультфильмнүүд. 19.30 — «Таанад, агитаторнууд ба политинформаторнуудта туһаламжа».

Редактор Р. Б. ГАРМА[ЕВ]

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД. ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76 отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро —2-57-63 фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-01642. Заказ № 179. Индекс 5901